

42
ΧΛΜ

ΣΤΑ ΒΗΜΑΤΑ
ΤΟΥ
ΛΑΜΠΡΑΚΗ



Ο ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ ΖΗ
Ο ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ ΕΡΧΕΤΑΙ
Ο ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ ΝΙΚΗΣΕ

Τὸ χρονικὸ τῆς πορείας



Ο Παλιοτάκης στην Β' Μαραθώνια Πορεία Ειρήνης

Ο ΜΑΡΑΘΩΝΑΣ, 2454 χρόνια μετά το μεγάλο κατόρθωμα του Μιλτιάδη, στην περιφημη εκείνη μάχη κατά των βαρβάρων επιδρομέων, συνδέθηκε για μία ακόμη φορά με την ιστορία της Ελλάδας: Με την «Β' Μαραθώνια Πορεία Ειρήνης». Και την φορά αυτή, δόθηκε μια μάχη. Έχθρος ο πόλεμος. Κι' η μάχη κερδήθηκε. Την κέρδισαν οι εκατοντάδες χιλιάδες λαού, που ξεχύθηκαν από τον Τύμβο κι' έφεραν στην Αθήνα το μήνυμα της Νίκης. Μιάς Νίκης που ξεπερνά τα όρια της Ελλάδας, πέρνει άπείθανη έκτασι, γίνεται στόχος θαυμασμού παγκόσμιου, σύμβολο στον αγώνα όλων των λαών για την Ειρήνη.

Γιατί, όπως τόνισαν η Βελγίδα Ίσαβέλλα Μπλούμ, αντιπρόσωπος του Παγκόσμιου Συμβουλίου Ειρήνης και ο Βρεταννός Πάτ Πότλ γενικός γραμματέας του φιλοσόφου Ράσσελ, που περπάτησαν, τα τελευταία όκτω χρόνια σ' όλες τις «Πορείες Ειρήνης»...

«Η Έλληνική Πορεία Ειρήνης ήταν η μεγαλύτερη που έγινε μέχρι σήμερα σ' όλο τον κόσμο».

Ο Έλληνικός λαός έκανε, για μία ακόμη φορά το θαύμα του, με τον τρόπο που εκείνος μόνο ξέρει: «Δημιούργησε» την καταπληκτική αυτή Πορεία, που θα μείνει γραμμένη με χρυσά γράμματα στην ιστορία της παγκόσμιας προσπάθειας για την Ειρήνη: «ΕΛΛΑΣ 1964: Β' ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΠΟΡΕΙΑ ΕΙΡΗΝΗΣ».



Οι Λαμπράκηδες του 1964. Μουσκειμένοι ως το κόκκαλο, άλλ' ακούραστοι, περπατούν με το χαμόγελο στα χείλη. Ο Λαμπράκης τους οδηγεί !..

Όσο η φρενιή πορεία, είναι η δέωση. Τπάχει και η πρώτη, η αρχή, που όπως κάθε αρχή είναι δύσκολη. Στην αρχή, λοιπόν, την έκανε πέντα ένας άνθρωπος, ο δουλετής Γρηγορέμης, μάλιστα περίπτωση, κάτι πα γόνης Λαμπράκης, που κατάφερε να πε-

«Η εκδοχή μας αυτή είναι αφιερωμένη στην Β' Μαραθώνια Πορεία Ειρήνης που απέτελεσε σταθμό στην παγκόσμια προσπάθεια για την Ειρήνη».

(Στο εξώφυλλο, ο Γρηγόρης Λαμπράκης, μοναδικός, πέντα, «δουλετής της Ειρήνης», ενώ ξεκινά από τον Τύμβο).



«Απίστευτο: Τρεις γενεές στην Πορεία Ειρήνης!»

ράσει, μόνος αυτός, από τον σιδερένιο κλοιό με τον οποίο ή τότε κυβέροντας είχε περιφράξει την 'Αττική. Έβρασε στον Τύμβο, ξεδίπλωσε την σημαία της Ειρήνης και περάτησε. 'Ο δρόμος του γεμάτος έμπόδια, γεμάτος παγίδες, γεμάτος κινδύνους. Δέχθηκε βουλιές, κτυπήματα, εαπαγωγές, κάθε είδους έξεντελισμό από εαγανακτισμένους πολίτες και δογανα της τάξεως. Και ως τη στιγμή που συνεληφθή από ομάδα χωροφυλάκων, περάτησε αλόγιστος, γαλήνιος, ώραιος με τό μεγαλείο του ήρωα, του ήρωα, που λές και προαισθάνονταν τί θα του συμβή.

Σε λίγο άφηνε τον κόσμο αυτό δολοφονημένος από παρακρατικούς τρομπούκους. Ένα τρίκυκλο πέρασε από πάνω του, του έλουσε τό χορμί. 'Αλλά την ψυχή; Αυτή δεν μπόρεσε κανείς να την πειράξει. Έμεινε άθάνατη. 'Ο λαός τίμησε τον μάρτυρα της Ειρήνης. Στην κηδεία του —που όμοιά της δεν έχει ένα-δει ή 'Αθήνα— ή λαοθάλασσα ακολούθησε με τραγούδια και χειροκροτήματα. Και πάνω από τον άνοικτο τάφο του ήρωα έδωσε έναν όρκο:

«'Ο Λαμπράκης θα μείνει άθάνατος;!
'Ο καθένας θα γίνει Λαμπράκης!»

Τον όρκο αυτό όρκισε να εκπληρώνει την Κυριακή 17 Μαΐου πλημμυρίζοντας τον Μαραθώνα και βαδίζοντας στα δέματα εκείνου, στην «Β' Μαραθώναιο Πορεία Ειρήνης», της οποίας τό χρονικό θα

προσπαθήσουμε να δώσουμε στις έπόμενες γραμμές.

Η ΛΑΜΠΑΔΗΡΟΜΙΑ

—Γρηγόρη Λαμπράκη! Σήκω, γιά να μπεις και πάλι επικεφαλής της άγαπημένης σου Πορείας...

Με τό λόγια αυτά ένας νέος την νόχτα του Σαββάτου, παρμιονής της Πορείας, άνάβει απ' την φλόγα που καίει στον τάφο του ήρωα, τον πυρό του. Είναι ή φλόγα που θα δδηγήσει τους όδοιπόρους της Ειρήνης, ή φλόγα της ψυχής του μάρτυρα της Ειρήνης.

Σαράντα δύο δορυμείς, μέλη της Έργατικής Κινήσεως Νέων γιά τον 'Αφροκλιμό και την Ειρήνη, θα την μεταφέρουν ό ένας με τον άλλον από τό Α' Νεκροταφείο στον Τύμβο.

Είναι ή όρχη της πορείας.

ΟΛΟΝΥΧΤΙΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ

Εν τω μεταξύ στη Ν. Μάχη έχει στηθ από τό δράν λαϊκό πανηγύρι. 'Ο δοιόδροι από την 'Αθήνα και τον Πειραιά και τό προσέστια συναντιώνται εδώ, με τους συναδέλφους της επαρχίας, που φθάνουν κάθε τόσο με πούλμαν. 'Η Β. 'Ελλάδα με επικεφαλής την Θεσσαλονίκη, ή Θεσσαλία με αποδιάετο έκπρόσωπο τον Βόλο, ή Πελοπόννησος με έντυπωσιακή συμμετοχή της Πάτρας, τά νησιά, στέλνουν από την νύχτα τους

άντικροσώπους τους!

Η Νέα Μάχη είναι τό εστρατόπεδο των Ειρημιστών. Ένα πανηγύρι χωρίς τελειωμό, έχει στηθ. Τά τραγούδια και οι χοροί —ο' αυτούς τους τελευταίους βέβαια, πρωτοστάτησαν τά Κομητιόπουλα— δεν σταματούν. Ένα συγκρότημα Ποντίων σκοπιάει άκούραστα τό κέφι. Θαρρείς που όλη ή 'Ελλάδα διασκεδάει εδώ άπόψε.

Γιά όποιον θέλει να ξεκουραστή, γίνεται... πόλεμος μεταξύ των φιλόξενων κατοίκων της Νέας Μάχης, ποιά θα τον πάρει στο σπτικό του!

Η ΑΘΗΝΑ ΔΕΝ ΚΟΙΜΑΤΑΙ!

Αλλά και ή έπόλεψη 'Αθήνα δεν κοιμήθηκε έκείνο τό δράν. Στις συνεικίες, την Καισαριανή, τον Βόρωνα, την Ν. Φιλαδέλφεια, την Κυψέλη, την Νεάπολη, τά Έξάρχεια, την 'Ηλιούπολη παντού, πυρετός προετοιμασίας. Έκεί όμως που συγκεντρώνεται ό πολίς κόσμος είναι ή πλατεία Κλαθμύων, τόπος έκκινήσεως των περιουσιότερων όδοιπόρων.

Από τις τρεις ή ώρα ή κίνησι είναι μεγάλη. Νέοι και γέροι, άνδρες, γυναίκες και παιδιά μαζεύονται, μαζεύονται συνέχεια απ' όλους τους δρόμους στην πλατεία. Τά πούμια, δεν... έπαρκυνε! Τά ταξί φροτάνουν συνέχεια. Κόσμος, πολίς κόσμος. Μερικοί διασκόλι ξε-



«Κουράστηκα να περπατώ...» Σταματώ;
'Όχι! Βγάσω τό παπούτσι!



Τὰ παπούτσια στὸ χέρι, τὸ χαμόγε-
λο στὰ χεῖλη.

κινούν μετὰ τὴ πόδια! Ἄλλοι κινούν ὑπο-
μονή καὶ περιμένουν. Ἡ κίνησι μετὰ τὸν
ἴδιο ρυθμὸν στὴν πλατεία συνεχίστηκε γιὰ
πολλὰς ὥρας.

Οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς ὁδοιπόρους
ποὺ μαζεφόνταν ἐδῶ εἶναι ἐφοδιασμένοι
μετὰ τὰ εὐαίσθητα: Σακκίδια μετὰ
φαγώσιμα καὶ ἄλλα, παγούρια, πολύ-
δεο, μουνοὶ ἄγωνα κ.ά. Ἡ ὄψις τῆς
πλατείας τὴν ὥρα αὐτὴ σοῦ δίνει τὴν ἐν-
τύπωσι ὅτι ὅλη ἡ Ἀθήνα ξεκάνει γιὰ μιὰ
μεγάλῃ ἐκδρομῇ!

Τὰ πρῶτα ποὺ μὲν γεμίζουν καὶ φεύ-
γουν γύρω στὶς 4 γιὰ τὸν Τύμβο. Ἀς τὰ
ἀκολουθήσουμε.

Ἡ διαδρομὴ εἶναι εὐχάριστη. Τραγοῦ-
δια τῆς Ἀντίστασης ἀκούονται ἀπὸ τὸν
μεγαλύτερον, ἐνῶ οἱ νέοι τραγουδοῦν
Θεοωραδὰ καὶ οἰκίζουν συνθήματα γιὰ
τὴν Πορεία.

ΣΤΟΝ ΤΥΜΒΟ

Ὅσο πλησιάζει κανεὶς πρὸς τὸν Τύμβο,
τόσο ἡ ταχύτητα τοῦ αὐτοκινήτου μι-
κραίνει. Ὁ δρόμος ἔχει ἐπὶ τῆς ἀπὸ τρο-
χοφόρα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πεζοὺς, ποὺ ἀντιπύ-
μονοι κατεβαίνουν ἕνα χιλιόμετρο πρὶν
ἀπὸ τὸν Τύμβο γιὰ νὰ περατήσουν, νὰ
φτάσουν πρὸς τὸ γήγγορον ὡς ἐκεῖ! Τοὺς μι-
μοῦμεθα κι' ἐμεῖς.

Ὁ δρόμος ποὺ ὁδηγεῖ στὸν Τύμβο κι'
ὅλη ἡ γύρω περὶ ὅλη γειτῖα κόσμος.
Πῶς ἦθε τέτοια ὥρα ὅλος τοῦτος ὁ λα-
ὸς ἐδῶ; Ἡ καταπληκτικὴ ἐπιτυχία ποὺ

ἐπρόκειτο νὰ ἔχη ἡ πορεία φαινόταν κα-
θαρά ἀπὸ ἀρετὴ ὥρα πρὶν νὰ ξεκινήσῃ
ἡ φάλαγγα. Κι' ὁ λαὸς ὅλο κι' ἔρχεται,
ἔρχεται ἀσταμάτητα, ἐνῶ πλὴθὺ στὰ δέν-
τρα σχηματίζεται ἕν ἄλλο ὄσος ἀπὸ
πλακάτ, πανὸ καὶ σημαίες.

Καθὼς ἀπὸ μακρὰ ἀντιφρονεῖς τὸν
Τύμβο ἐφαρμόζεις: ἕνας Λαμπρόκης,
θαυρεὶς ζωντανός, στέκεται ἐκεῖ καὶ ἀτε-
νίζει τὸ πλῆθος. Ὁ Λαμπρόκης ζῇ! Δε-
ξιά καὶ ἀριστερὰ τὸν σ' ὅλο τὸ θῆος τῶν
σκαλιῶν τιμητικὴ φρονιὰ τοῦ κοπῆδες
μετὰ λευκὰ καὶ ἀγρία, οἱ Ἐλαιοκροχέ-
δες Κι' ὁ Τύμβος γεμίζει: Ἐρχονται κάτω ἀ-
πὸ τὴς θυνελώδεις ἐπεφυγμῆς τοῦ λαοῦ
κατὰ σειρὰ τὰ μέλη τῆς Προπαγορευ-
τικῆς Ἐπιτροπῆς Πορείας, ἡ Ἐπιτρο-
πὴ Εἰρήνης, ὁ Μίχης Θεοδοωράκης, ὁ
'Αλέκος Ἀλεξανδρόπουλος καὶ ἡ Ἀλίκη
Γεωργίου, ὁ Μᾶνος Κατράκης, ἡ Νό-
ρα Γιαννακοπούλου καὶ σὲ λίγο ἡ ἀντι-
προσωπεία τῆς Δ.Ε. τῆς Ε.Δ.Α. μετὰ ἐπι-
κεφαλὴ τὸν Μανώλη Γλέζο καὶ ἡ ἀντι-
προσωπεία τῶν ἀναπήρων τῆς Ἐθνι-
κῆς Ἀντίστασης. Τοὺς τελευταίους ὁ λα-
ὸς δέχεται μετὰ ἰδιαίτερα συγκινητικὰς ἐκ-
δηλώσεις, ὅπως ταιριάζει σὲ ἥρωες. Ἀ-
νεβαίνουν μετὰ δεκανίκια καὶ παίρνουν
θέσι δίπλα στὸν Λαμπρόκη.

«ΕΜΠΡΟΣ...!»

Ἡ ὥρα ὅμως εἶναι σχεδὸν 6. Τὸ ξεκί-
νημα πρέπει νὰ δοθῇ ἔστω καὶ ἂν δὲν
ἔχει ἔρθει ἀκόμη ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπι-

τροπῆς Πορείας. Ὁ Ἀλέκος Ἀλεξαν-
δρόπουλος ἀπαγγέλλει:

«Γεῖα καὶ χαρὰ σου ἤλιε
Ἦλιε τῆς Λευτεριάς
Τῆς Δημοκρατίας
Καὶ τῆς Εἰρήνης.
Γεῖα καὶ χαρὰ σου
Γρηγόρη Λαμπρόκη
Γεῖ τοῦ ἡλίου...».

Ὁ λαὸς συγκινεῖται, δακρύζει. Χειρο-
κροτήματα καὶ μιὰ μυριόστομη κραυγὴ
καλύπτουν τὸν ἀέρα: εἶο Λαμπρόκης
ζῇ, «Κάθε νέος καὶ Λαμπρόκης».

Ἀκολουθεῖ ποίημα γιὰ τὴν Εἰρήνη ποὺ
ἀπαγγέλλει μέσα σὲ θύελλα χειροκροτη-
μάτων, ὁ Μᾶνος Κατράκης, ἐνῶ ὁ λαὸς
φωνάζει ρυθμικὰ «Εἰ-σὴ-νη! Εἰ-σὴ-νη!».

Ὁ Μίχης Θεοδοωράκης ἐτοιμάζεται νὰ
δόσῃ τὸ σύνθημα γιὰ τὸ ξεκίνημα ὅταν
φτάνει λαχανιασμένος ὁ πρόεδρος τῆς
Ἐπιτροπῆς Πορείας, ἐθναρχικὸς σάμ-
βουλος κ. Μετῆς Νικολαΐδης, ποὺ εἶχε
ἀποκλεισθεῖ ἀπ' τὸν κόσμο, λίγο ἔξω ἀπὸ
τὸν Μαραθῶνα! Ρίχνει συγκινητικὰς προ-
καλοῦν τὰ λόγια του:

«Ἐρχομαι μαζί με ἐκλεκτοὺς συν-
πατριῶτες μου ἀπὸ μιὰν ἄλλη με-
γάλη Πορεία: αὐτὴ ποὺ ξεκινάει
ἀπὸ τὰ ἀδόξωτα βουνὰ τοῦ Πεντα-
δάχτυλου τῆς ἡρωϊκῆς Κύπρου μας
γιὰ νὰ φθάσῃ ὡς ἐδῶ — σὲ μᾶς...»

Θύελλα τὰ χειροκροτήματα, ἐνῶ ἡ λα-



«Μιά σφαῖρα - ἕνα μπουκάλι γάλα»



Ξεκίνησαν πρώτες. Κι έφθασαν πρώτες. 'Απόστασις 42 χιλιόμετρα!

οθάλασσα άπαντά στ' αδελφία της άδο-
λωτης Μεγαλονήσου:

«Λευτεριά στην Κύπρο! — ελθ - το -
διά - θε - α!».

«Σας φέρνω μήνυμα - συνεχίζει ό
Κόπριος άγωνιστής-εθναριστίας των
συμπatriωτών μου γιατί σάν βασι-
κό σύνθημα της Πορείας, συμπερι-
λάβετε αυτό που αποτελεί τον πό-
θο του Κυπριακού λαού: την αυτο-
διάθεσι. Σας υπόσχομαι ότι οι Κύ-
πριοι δέν θά σταματήσουν τον ά-
γώνα, άν δέν άποκατασταθή ή Ει-
ρήνη στο κόσμο».

Κι' ένώ τό πλήθος χειροκροτούσε ξε-
φρενα, ό έθναρχικός σύμβουλος συμπλή-
ρωνε:

«'Ας ξεκινήσουμε. 'Ας δώσουμε τον
ιερό όρκo, ότι δέν πρόκειται να κου-
ραστούμε, να λιποψυχήσουμε, να
σταματήσουμε, άν δέν φτάσουμε
στο αξιο τέμα της Ειρήνης και
της Δημοκρατίας σ' όλο τον κόσμο.
'Εμπρός αδελφία!..»

Κι' ένώ άσπρα περιστερία πετάνε κά-
νω από τον Τύμβo, και τα μεγάφωνα ά-
ναγγέλουν ότι «'Η Β' Μαραθώνιος Πο-
ρεία άρχίζει, άκούγεται ή έπαθλητική
φωνή του Μίκη Θεοδωράκη:

«Παραμερίστε να κατεβεί 'ό Λαμ-
πράκης! Να οδηγήσει τα βήματά
μας...»

Τα μάτια διαχυμένα στρέφονται προς
την κορφή του Τύμβου, άπ' όπου ό Λαμ-
πράκης με άνοιγμένο στο στήθος του τό
μαύρο λάδρα του 'Ολυμπιαστών, κατε-
βαίνει, λές κι' έρχεται άπ' τον ούρανό.

Ξεκαψ' κι' έφέτος άπ' τό ίδιο σημείο
που ξεκίνησε πέρσι, με τον ίδιο σκοπό,
για τον ίδιο προορισμό. Μόνο που φέτος
τον ακολουθεί ένας όλόκληρος λαός...

ΝΕΑ ΜΑΚΡΗ ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

Απ' τα πρώτα κι' όλες θήματα φαίνε-
ται πόσο δύσκολο είναι να κρατηθή
τό πρόγραμμα. 'Η άνδροποδιάλασα ξε-
χύνεται σάν χείμαρρος. 'Ο δρόμος στε-
νός, φέρνει δυσκολίες. 'Ο λαός προχα-

ρά, με τραγούδια, με κέφι, με συνθή-
ματα για την Ειρήνη, τον 'Αφροισισμό,
την Αυτοδιάθεσι και — πάνω άπ' όλα —
για τον ήρωα Γρηγόρη Λαμπράκη. 'Ενα
ποτάμι από άνθρωπους που ζητάει Ειρή-
νη, ξεκινείται προς την 'Αθήνα.

'Ο πρώτος σταθμός, είναι μάλλον κον-
τά: ή Ν. Μάκρη. 'Η άρχή της φάλαγ-
γας φθάνει έδώ στις 7.30. Τό τέλος,
είν' ακόμα στον Μαραθώνα!

'Ενα τεράστιο πανό μας καλωσορίζει
στην είσοδο. Χιλιάδες λαοί περμένουν έ-
δώ, ένώ οι δρόμοι, οι γιομάτες από κό-
σμο παρόστες και τα μπαλκόνια κυριολε-
χτικά πλημμυρίζουν από τα σήματα και
τα χρώματα της Ειρήνης και του 'Αφο-
πλισμού.

Στην πλατεία, επάνω σε ειδικά σπη-
μένη εξέδρα ένα μικρό πρόγραμμα. 'Ε-
νω άκούγεται ό θννος της Ειρήνης που
τραγουδούν και οι χιλιάδες των όδοιπό-
ρων, ή 'Αμερικανίδα κ. Μαίρη Κλάρκ,
άντιπρόσωπος του Κινήματος Ειρήνης της
Καλλιφόρνιας, άπευθύνει χαιρετισμών
προς τους Μαραθωνοδρόμους της Ειρή-
νης. Χαιρετισμών άπευθύνει κι' ό Κύπρι-
ος βουλευτής κ. Μιχαήλδης, και ό πρόε-
δρος της 'Εκτελεστικής 'Επιτροπής των

«115» κ. 'Ορ. Κατσηδασίλειου, κι' ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Παγκοσμίου Ὁμοσπονδίας Δημοκρατικῆς Νεολαίας, 'Ινδὸς κ. Γκονταίντα Πιλλάι.

Ἡ κ. Μαίρη Κλάρκ ἐτόνισε:

«Σὰς φέρνω θερμὸ χαιρετισμὸ, εἶπε, ἀπὸ τὴν ὁργάνωσι ἐναντίον τοῦ πολέμου τῶν Η Π. Α. Εἶμαι εὐτυχισμένη πὸν βρισκομαι μαζί σας. Οἱ Ἀμερικανοί, οἱ Ἕλληνες, ὅλοι οἱ λαοὶ δὲν θὰ ἐπιτρέψουμε τὴν ἐξάπλωσι τῶν ὅπλων μαζικῆς καταστροφῆς. Θὰ ἀξιόσουμε νὰ σταματήσῃ ὁ Μαραθῶνιος τῶν ἐξοπλισμῶν».

Κάτι δροσιστακί, λίγο φαγητό κι' ἡ πορεία συνεχίζεται, μὲ τραγοῦδι, χοροὺς καί... Εἰρήνη! Κυρίως... Εἰρήνη!

ΣΤΗ ΡΑΦΙΝΑ

Περνάμε τώρα τὸν Ἅγιο Ἀνδρέα, τὸ Μάτι, τὸ Κόκκινο Λιμανάκι. Στὴ διασταύρωσι τῆς Ραφίνας φτάνει ἡ ἀρχὴ τῆς φάλαγγας γύρω στίς 9.30. Δὲν σταματᾷ ὅμως. Πυκνώνεται ἀπ' τὸ λαὸ πὸν περιμένει ἔδω καὶ προχωρεῖ, νὰ σταθῇ πολὺ πῶς πέρα, ὥστε στὴ Ραφίνα νὰ στα-

Η ΓΣΑΒΕΛΛΑ ΜΗΛΟΥΜ

εἶπε τὰ ἐξῆς γιὰ τὴν Πορεία: «Μέσα σὲ μιὰ μέρα γνόρισαν τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ, καλότερα ἀπ' ὅτι θὰ τὸν γνόριζα, ἂν ἔμενα μῆνες στὴν Ἑλλάδα».

«Μοῦ προξένησε μεγάλη ἐντύπωσι, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς, πὸν κατέκτησε μὲ τὴν πάλῃ του τίς πολιτικὲς του ἐλευθερίες, τίς χρησιμοποιεῖ, γιὰ νὰ ἀγωνισθῇ γιὰ τὴν Εἰρήνῃ καὶ τὸν Ἀποφασισμὸ. Πρέπει νὰ σὰς πῶ ὅτι θανμάζω τὴν ἀγωνιστικὴν ὀριμότητα τοῦ λαοῦ σας. Παρακολουθώντας τὴν Β' Μαραθῶνιο Πορεία, νόμισα ὅτι ζοῦσα σ' ἓνα ὄνειρο...».

θῇ γιὰ δεκάλεπτο ἔξοδος ἡ ἐνοῦδα.

Στὸ Πιτέριο, ὁ πεζοπόρος ἐφτασαν μιὰ διόκληση ὅρα πρὶν ἀπὸ αὐτὴ πὸν προδίδεκε τὸ πρόγραμμα καὶ συνέχισαν γιὰ τὸ Κάτω Χαρβάτι, ὅπου βρίσκεται τὸ ἀπέρητο μνημεῖο τῶν 154 πατριωτῶν πὸν κῆμασαν οἱ Γερμανοὶ τὸ 1944. Στὴν κορυφὴ τοῦ λόφου δίπλα σὸν πανόνηλο σταυρὸ ἓνα πελώριο πλακάτ: «Ὁχι ἄλλα θύματα, Εἰρήνη».

→
Ἡ μοναδική, ἴσως, ὁμπρῆλλα: Γύρω-γύρω ὁ «δεκάλογος τοῦ ὀδοιπόρου»!



«Αὐτοδιάθεση στὴν Κύπρο» — «Μὴν ξεχνάτε τὴν Χιροσίμα»

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ

Στὶς 12 περιόχῃ ἡ ἀνθρωποθάλασσα φθάνει στὸ Κάτω Χαρβάτι, ὅπου ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἐπιμένει κόσμος. Θερμὴ ὑποδοχή.



Καὶ ἀμέσως μετὰ ἐπιμνημόσυνος τελετῇ γιὰ τὰ θύματα τῶν κατακτητῶν. Γίνεται ἐπρωσιλητήριο τῶν νεκρῶν, ὁ κόσμος κλαίει, ἀλλὰ καὶ χειροκροτεῖ τοὺς ἥρωες. Ἐκπρόσωποι τῶν Ἀναπήρων Ἑθνικῆς Ἀντιστάσεως, τῶν θυμάτων γερμανικῆς κατοχῆς κλπ. ἀπευθύνουν χαιρετισμὸ, ἐνὸς ὁ τόπος γεμίζει ἀπὸ στεφάνια καὶ λουλούδια. Μιὰ μάνα μιλάει μετὰ. Τοῦ Νίκου Νικηφωρίδη, πὸν ἐκτελέστηκε στὴ Θεσσαλονίκη τὸ 1951 γιὰτὶ μάζευε ὑπογραφὰς γιὰ τὴν Εἰρήνη. Δὲν κλαίει. Σ' ἔναν ἥρωα δὲν ταιριάζουν κλάματα:

«Στὸ πρόσωπό σας — λέει — βλέπω τὸν γιὸ μου. Ἀγωνίζεσταν κι' αὐτὸς γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ πὸν ἀγωνίζεστε κι' ἐσεῖς. Εἴχομαι νὰ ἐδωδοθῇ ὁ δίκαιος ἀγὼνας σας. Δὲν θέλουμε ἄλλο πόλεμο. Ζήτω ἡ Εἰρήνη!»

Ἀκολουθεῖ προσκύνημα ἐθελαικὸ στὸ ἐξοχικὸ σάτι τοῦ Γενηγόρου Λαμπράκη, πὸν εἶναι ἔδω καὶ ἡ πορεία προχωρεῖ...

ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ... ΕΙΡΗΝΗ

Στὸν Γέρακα, πλήθη κόσμου περιμέ-
νον. Κρατούν λουλούδια καὶ ραίνοντα
τοὺς ὁδοιπόρους. "Ἐνας οὐκοῦτος ὁδοι-
πόρος, ὁ ἄνθρωπος Καραχάλης καὶ ἡ Βιο-
λέττα Βασιλικὸς βαρύνουν τὴν κορούλα
τοῦ ἐπίσης οὐκοῦτου Νίκου Κεμερλή ἀπ'
τὴν Μυτιλήνη.

Τὸ ὄνομα τῆς, φυσικὰ Εἰρήνη!

Στὸ Σταυρό, ἄλλος κόσμος, ἄλλα λου-
λούδια, νέοι ἐνθουσιασμοί. 'Αλλ' ἐκεῖ
ποῦ γίνεται πανθουριάζει εἶναι ἡ 'Αγία
Παρασκευή. Χιλιάδες λαοὶ ἔχουν κατα-
κλύσει τοὺς δρόμους, τὴν μεγάλη πλα-
τεῖα, τὰ μαλακόνια, τὰ πάντα καὶ περι-
μένουν. Παντοῦ σήματα τῆς Εἰρήνης, ἐ-
νὸ τὰ πλακάτ, θυμίζον... Μαραθῶνα!
'Ο λαὸς ὑπόδεχεται σὰν ἥρωες τοὺς πε-
ζοπόρους, ποὺ μπροστὰ τους βαδίζουν
οἱ ἀνάνηροι τῆς 'Αντίστασης. Μὴ δαῖδα
ἀπὸ παθῶκα στ' ἄσπρα ντυμένα τοὺς
ὑποδέχονται. Κρατοῦν στὰ χέρια τους
μικρὰ λάβαρα μὲ περιστέρια καὶ κλα-
διὰ ἑλῆας. Τραγουδοῦν. Τὰ μάτια βοο-
κάνουν. 'Αλήθεια, πόσες φορὲς δοῦντω-
σαν σήμερα τὰ μάτια...

Μαζὶ ὅμως μὲ τὶς χιλιάδες τοῦ λαοῦ,
ὑποδέχεται τοὺς Μαραθωνοδρόμους τῆς
Εἰρήνης... καὶ ἡ βορχή! Σιγανὴ στὴν
ἀρχή, γίνεται δεκτὴ μὲ... τραγουδία, ὅ-
πως ε'ἔγινε ἡ βορχή χαλάει, δὲν μὲ
νοιάζει, δὲν μὲ νοιάζει, ε'βορχει στὴν
φτωχογειτονιά κλπ.

Σὲ λίγο ὅμως γίνεται κατακλυζμός.
"Ὅπως - ὅπως οἱ ὁδοιποροὶ προσπαθοῦν



«Μην μοῦ μολύνετε τὸ γάλα»

νὰ καλυφθοῦν. Κάτω ἀπὸ στέγες, ἀπὸ
τέντες, ἀπὸ ὑπόστεγα, ἀπὸ δένδρα, ἀπὸ,
ἀπὸ, ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλο, ν' ἀποφύγουν
τὸ πολλὸ νερό. Πῶς ὅμως; Ποῦ νὰ κρυ-
φτεῖ αὐτὴ ἡ ἀνθρωποθάλασσα;

Ο ΓΑΜΟΣ

Ἐνὸ ὅμως ἡ βορχή συνεχίζει νά... κτυ-
πᾷ ἀνελήνια τοὺς ὁδοιπόρους στὴν
ἐκκλησία τῆς 'Αγίας Παρασκευῆς γίνε-
ται ὁ γάμος ἐνὸς λεβεντοκόμου Κρητι-
κόπουλου καὶ μιᾶς λυγρῆς Κρητικοπού-
λας τοῦ ε'εξαγαίου τῆς Εἰρήνης». Κοιμ-

πάρος ὁ Μίκης Θεοδωράκης. "Ὅσοι τυχε-
ροὶ μπήκαν στὴν ἐκκλησία παρακολούθη-
σαν τὸν πῦρ περιεργὸ γάμο ποῦ γινε πο-
τέ. Στὰ προαίτια, ἕνα πλήθος πλακάτ,
λάβαρα καὶ σημαίες. Μέσα, μουσκεμένα
ὁδοιποροὶ χειροκροτοῦσαν καὶ εὐχόνταν
στὸ ξευγάρι ζωὴ εὐτυχισμένη, ραίνοντας
νύφη καὶ γαμβρὸ μὲ λουλούδια καὶ ροῦ.

Μετὰ τὸ γάμο, τὸ ξευγάρι βγήκε ἔξω
καὶ μέσα στὴ βορχή φόνερε πᾶσα ἀπ' τὸ
λεορτὶ τῆς ἐκκλησίας μὲ ἑλπίδα.

Λὲς καὶ περμένε αὐτὸ, ὁ σὺνάνθης ἔλει-
σε τὶς δρόσεις του, ἀφήνοντας τοὺς μου-
σκεμένους ὡς τὸ κόκκαλο ὁδοιπόρους τῆς
Εἰρήνης νὰ περπατᾶνε στοὺς λασιωμέ-
νους δρόμους, μὲ τὸ ἴδιο κέφι, μὲ τὰ
ἴδια τραγουδία, μὲ τὰ ἴδια συνθήματα,
ἀναχωρονημένοι, λὲς ἀπὸ τὸ ἀποροπτο
εντούς! 'Η 'Αθήνα περιμένει.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ 'Η Η ΑΡΧΗ

Χολαργός, Σωτηρία (οἱ ἀσθενεῖς ὅπο-
ι δέχθηκαν τοὺς ὁδοιπόρους μὲ ἕνα τε-
ράστιο πανό, ποὺ ἔλεγε ὅτι χαίρετο νυν

Η ΑΒΑ ΠΑΟΥΛΙΓΚ

δὴλωσε γιὰ τὴν Πορεία:

«'Η Β' Μαραθῶνιος Πορεία
Εἰρήνης ἐπὶρξε ἡ πῦρ μεγαλειώ-
δης φιλειωνητῆς ἐκδήλωσις λαοῦ,
ποῦ εἶδα ποτέ. Εἶμαι εὐτυχής,
ποῦ ἔλαβα μέρος σ' αὐτήν, καὶ
θὰ ἐνδόξουν νὰ ἦταν μαζί μου
καὶ ὁ σύζυγός μου, γιὰ νὰ ζή-
σουμε μαζί τὴν ἐπιληκτικὴ αὐτὴ
ἐμπειρία.

Εἶμαι βεβαία ὅτι ὁ Γρηγόρης
Λαμπράκης θὰ εἶχε συγκλονι-
στῇ, ἀν ζοῦσε, ἀπὸ τὴν ἐμπνευ-
σμένη αὐτὴ ἐκδήλωση ἀγάπης,
σεβασμοῦ καὶ αποφασιστικότη-
τος τῶν συμπατριωτῶν του.

Σημειώνουμε προσόδους πρὸς
τὴν πραγματοποιήσι τοῦ πανα-
χαίου πόδου τῶν λαῶν γιὰ ἕνα
κόσμο χωρὶ: πολέμους, καὶ ἐκ-
δηλώσεις, σὰν τὴν δική σας σὴς
μερὰ, βοηθοῦν αποφασιστικὰ
στὴν ἐπίτευξι αὐτοῦ τοῦ σκο-
ποῦ.

καὶ συμμετέχουν στὴν πορεία), 'Αμπελό-
κηποι. Νὰ οἱ πύλες τῆς 'Αθήνας.

Ἐδῶ ἔρχονται νὰ μποῦν ἐπαρχαλῆς
μανάδες μὲ τὰ μωρὰ τους στὰ καροτσά-
κια, ποὺ τᾶχουν στολίσει μὲ τὰ σήματα
τοῦ ἀποπλισμοῦ. Κι' ἕνα ἄλλο ἐξευγά-
ρι Εἰρήνης, ὁ Γιάννης 'Ανδριανάκης



«Βάρκα στὸ γιὰλὸ - βάρκα στὸ γιὰλὸ
θέλουμε Εἰρήνη καὶ ἀποκλισμοί...»

και η 'Αρσινόη Κωστοπούλου, που παντρεύτηκαν λίγο πριν στο Ζωγράφου, ακολουθούν την πορεία. Μια πορεία θιγάμουν που καθώς μπαίνει στην λεωφόρο 'Αλεξάνδρου ξεσηκώνει κυριολεκτικά όλη την πρωτεύουσα στο πόδι. Οι δρόμοι, τα πεζοδρόμια, τα μπαλκόνια, τα παραθύρια των πολυκατοικιών είναι γεμάτα. Κι' ο λαός της 'Αθήνας υποδέχεται με συγκίνηση και ένθουσιασμό, σαν ήρωες σωστούς τους Μαραθωνοδρόμους της Ειρήνης. Οι άρρωστοι απ' το ε' Αντικαρκινικό χαιρετούν κατασυγκινημένοι, ενώ οι φυλακισμένοι του ε' Αδάρφου, στις γυναικείες φυλάκες και στο νοσοκομείο των κρατουμένων ε' Αγίου Παύλου κάνουν το πλν για να δείξουν την παρουσία τους, την συμμετοχή τους στην πορεία, για να χαιρετίσουν τ' αδελφία τους. Κι' εκείνοι το καταλαβαίνουν. Μαντήλια σηκώνονται και χαιρετούν. Τα κεφάλια στρέφονται προς τα εκεί. Και η σκέψη. "Όσο το ανθρώπινο ποτάμι γεμίζει τώρα την φαριδιά λεωφόρο 'Αλεξάνδρου τόσο οι εκδηλώσεις του λαού προς τους συνεχιζούς του έργου του Λαμπράκη γίνονται πιο ένθουσιώδεις, πιο εκρηκτικές για να φθάσουν στο άποκορύφωμά τους στο Πεδίο του 'Αρεως, όπου τεοματίζει η Πορεία. 'Αλλά το τεοματίσμα

είναι μια κουβέντα. Το ποτάμι δεν έχει τελειωμό. 'Ερχονται, έρχονται κόσμος, τόσος που λες πως οι Ίδιοι οι οδοκατοί έκαναν στροφή απ' το Πεδίο του 'Αρεως ξαναγύριζαν στους 'Αμπελοκήπους και ξανάμπαιναν στην λεωφόρο! Δεν μπορεί να πιστέψει κανένας εύκολα αυτό το θέαμα που παρουσιάζει η 'Αθήνα. Είναι κάτι που δεν περιγράφεται...

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΨΗΦΙΣΜΟΙ

Στο Πεδίο του 'Αρεως, κι' ενώ οι πεζοπόροι συνέχιζαν — ατέλειωτη στρατιά Ειρήνης — να καταφθάνουν, κάτω από ένα τεομάσιο πανό με το σήμα του άφορλισμού, στο δάθρο του αγάλματος του βασιλέως Κωνσταντίνου, ξένοι και 'Ελληνες αντιπρόσωποι μίλησαν για την πορεία και μετά, εδιά δοής, ένεκρίθη ψήφισμα. Κατά σειρά χαιρετίσαν το λαό ο 'Ινδός αντιπρόεδρος της Παγκοσμίου 'Ομοσπονδίας Δημοκρατικής Νεολαίας κ. Γκοτσίντα Πιλλάι, ή κ. Πάουλιγκ, σύζυγος του άμερικανού φυσικού Δ. Πάουλιγκ (βραβείον Νόμπελ), ο αντιπρόσωπος των Κυπρίων κ. Χρύσης Δημητριάδης, ή εκπρόσωπος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Ειρήνης, 'Αγγλίδα κ. 'Ισαβέλλα Μπίτσι, ή κ. Στοιμπενορόνχ, εκπρόσω-

πος του Συνδέσμου κατά των έξοπλισμών της Δυτ. Γερμανίας, ή γενικός γραμματέας του λόρδου Ράσελ κ. Πάτ Πότλ, ή 'Ιταλός γεροεπιστήης κ. Οθρίο Μπαρτεσάτι, ή πρόεδρος της Προσαρασκευαστικής 'Εταιρείας της Πορείας κ. Μελές Νικολαίδης και ή Μίκης Θεοδωράκης, ή όποιος έδωσε άναφορά στον Γηγόρη Λαμπράκη:

«'Η άπίθανα μεγάλη έκδήλωσι σέ χαιρετάει, Γηγόρη Λαμπράκη. Φύναξες κι' ή φωνή σου άκούστηκε στην 'Αθήνα, στην 'Ελλάδα, σ' όλόκληρη τή γή: «'Νενικήκαμεν». 'Η Ειρήνη νίκησε. Πέρνουνι πεοπάτητες μόνος από τον Τύμβο κι' έφθασες στη Θεσσαλονίκη κι' εκεί έπεσε σαν γίγαντας στην πάλη με το Χάρο.

«'Εδωσες το αίμα της καρδιάς σου για το λαό, για όλους τους λαούς της Γής. Για να μην ύπάρχει άδικία και πόλεμος, για να μην ύπάρχει Χιροσίμα. Πάληπες, έπεσες, με νίκες. Σήμεοα χιλιάδες άκολουθήσαμε τα βήματά σου».



Μια άκόμη νίκη των άναπήρων της 'Εθνικής 'Αντίστασης: Πορεία ένάντια στον πόλεμο. 'Απόστασις: 42 χιλιόμετρα !



Ένα θαυμάσιο πανό. Από κάτω: ο Άντωνής Άμπατιέλος, ή γυναίκα του, ή μητέρα του, ο γιός του.

Οι χαιρετισμοί των ξένων

Τὰ χαρακτηριστικότερα σημεία των χαιρετισμών των ξένων εκπροσώπων διεθνών οργανώσεων και των Κυπρίων αντιπροσώπων έχουν ως εξής:

ΠΑΤ ΠΟΤΑ: «Πέρυσι με απέλασε ή κυβέρνηση του Καραμανλή



και ή ελληνική πρεσβεία του Λονδίνου μου τόνισε ότι δεν θα γίνω ποτέ

δεκτός στην Ελλάδα, έφ' όσον υπάρχει ο Καραμανλής. Τους απάντησα ότι δεν θάναυ για πολύ καιρό στην εξουσία και δεν διαφευθήκα. Αισθανόμαστε μάλιστα υπεργράμνια γιατί συντελέσαμε να πέσει ή κυβέρνηση Καραμανλή και να απολυθούν μερικοί πολιτικοί κρατούμενοι. Στα 8 τελευταία χρόνια περπάτησα σε όλες τις πορείες Ειρήνης, αλλά ή ελληνική ήταν ή μεγαλύτερη. Τιμήσαμε τη μνήμη του Γρηγόρη Λαμπράκη που πέρυσι περπάτησε μόνος. Ό

Λαμπράκης έχει γίνει σύμβολο αντίστασης έναντιών της τυραννίας».

ΣΤΟΤΜΠΕΝΡΑΟΥΧ: «Στην Γερμανία, κάναμε πορείες με εκατό χιλιάδες οδοιπόρους. Η δική σας ήταν πολύ μεγαλύτερη σε όγκο συμμετεχόντων».

ΠΑΟΥΛΙΓΚ: «Εγνώρισα τον Γρηγόρη Λαμπράκη τον Ιανουάριο του 1963 στο φιλειρηνικό συνέδριο της Όξφορντς. Μου χάρισε ένα ήμερολόγιο της Έλληνικής Έπιτροπής Ειρήνης, το οποίο φυλάγω με στοργή. Και στη δική μας χώρα υπήρξαν άνθρωποι που υπέστησαν έπιθέσει για τη δράση τους υπέρ της



ειρήνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τέτοιοι είναι ο Μέντγκαρ Έμπερς, ένας Νέγρος και ο Μούρ, ο οποίος αγωνίστηκε κατά των φυλετικών διακρίσεων. Τέλος — καθώς ξέρετε — ο πρόεδρος μας Τζον Κένεντι δολοφονήθηκε επίσης τον περασμένο χρόνο».

ΧΡ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ: «Σας μαφίρω αδελφικό και αγωνιστικό χαιρετισμό από τα ματοβαμμένα κυπριακά θούνα, όπου οι ήρωικοί μαχητές μας, με το όπλο στο χέρι, υπερασπίζονται την τιμή της Κύπρου μας. Θ' αντισταθούν και δεν θα υπολογίσουμε καμιά θύσια για να ματαιώσουμε κάθε ιμπεριαλιστικό σχέδιο και κάθε ξένη εισβολή».

ΠΙΛΛΑΓ: «Περατήσαμε κοντά σας, σπρώχνοντας τις σημαίες των λαών της Κύπρου, της Νοτίου Α-



φρικής, του Βιετνάμ, της Αγκόλα και όλων των χωρών που αγωνίζονται για την ειρήνη και την εθνική ανεξαρτησία».

Μ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ: «Δεν θα περάσει πια ο πόλεμος. Η ειρήνη και

ή ελευθερία αδελφομένες θα βασιλεύ-
σουν στη Γη. Συγκεντρωμένοι κάτω
από τη σημαία της ειρήνης δεν θα
ταυμαζήσουμε τις προσπάθειές μας».

Κάποιος είπε: Μπορεί κανείς να
σκοτώσει έναν άνθρωπο, αλλά
ποτέ μια ιδέα. Ποτέ δεν τό 'ννιω-
σα αυτό πιο δυνατά, όσο την Κυρια-
κή στις 17 του Μάη, τη μέρα της έν-



δοξης Μαραθώνιας Πορείας: Ειρή-
νης. Έτσι καθώς περπατούσα μαζί
μέ τους Έλληνες φίλους μου, είδα
τά χαρούμενα πρόσωπα των νέων,
τά σοβαρά πρόσωπα των παλιών πο-
λεμιστών, τα σκαμμένα άπ' τα δά-
κρυα πρόσωπα των μανάδων σ' όλη
άντανάλωσε ή θέληση να κερδη-
θεί ή Ειρήνη. Είναι μια μέρα που
θα μείνει σαν ανάμνηση, σαν όρόση-
μο στον παγκόσμιο αγώνα για την
Ειρήνη».

ΜΠΑΡΤΕΣΑΤΖΙ: «... "Τότερα



από τη μεγαλειώδη αυτή πορεία σας,
ή Ειρήνη έχει κερδίσει μια νίκη...»

ΜΠΑΟΥΜ: «Σας φέρνω τον
χαίρετισμό του Παγκοσμίου Συμ-



βουλίου της Ειρήνης. Είμαστε στο
πλευρό σας. Έχω παρακολουθήσει
όλες τις πορείες. Ποτέ δε συνάντη-
σα σέ όλόκληρο τον κόσμο τέτοια
συνγέντρωση. Καθιερώθηκε ένα με-
γάλλιο στη μνήμη του Γρηγόρη Λαμ-
πρόκη και θα απονέμεται κάθε χορό-
νο σ' έναν άγωνιστή της Ειρήνης».

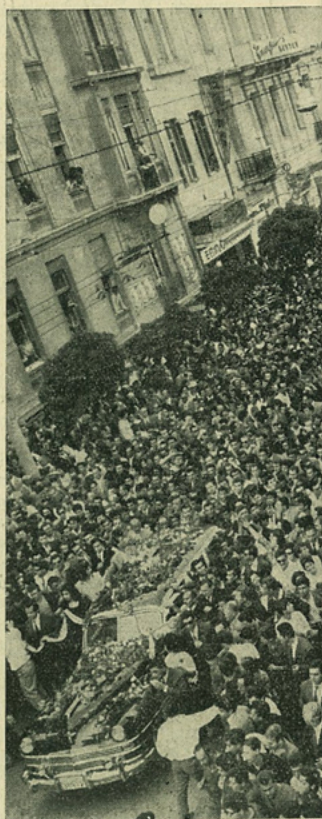


Ο «στρατιώτης της πορείας» Δημήτριος Κακογιάννης, κρατά την σημαία
του άφοπλισμού: Δύο μήνες αίσθητη φυλάκισις.



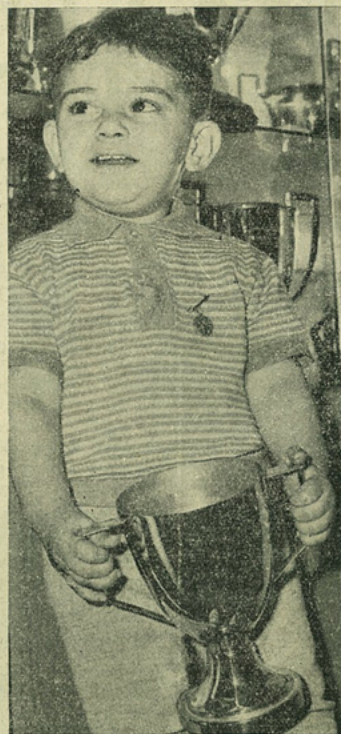
Ο Γεωργίου Λαμπράκης γεννήθηκε στην κομπούλη Κερασείτσα της Τριπόλης στις 13 Απριλίου 1918 και απέθανε στις 27 Μαΐου 1963, άρρυν πάλαι 99 ώρες με τόν θάνατο. Τά 45 χρόνια ζωής του, τὰ άφιέρωσε στην άγάπη για τόν συνάνθρωπό του. Έσπούδασε γιατρός (μαιεντήρη γυναικολόγος) και τó 1951 έγινε ύφηγητής της Έατρικής Σχολής τού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Τó 1961 εξέλέγη για πρώτη φορά βουλευτής. Ήταν άντιπρόεδρος της Έλληνικής Έπιτροπής δια τήν Ειρήνη και τήν Διεθνή ύφρεση και είχε εκπροσωπήσει τήν χώρα μας στην μεγάλη πορεία της Ειρήνης τού "Ωαντερμάστον και σε πολλά διεθνή συνέδρια για τήν Ειρήνη Παράλληλα ήσυχολήθη με τόν άθλητισμό όπου επίσης διέπρεψε άνακρηχθείς έπανειλημμένως Βαλκανιονίκης και Πανελληνιονίκης.

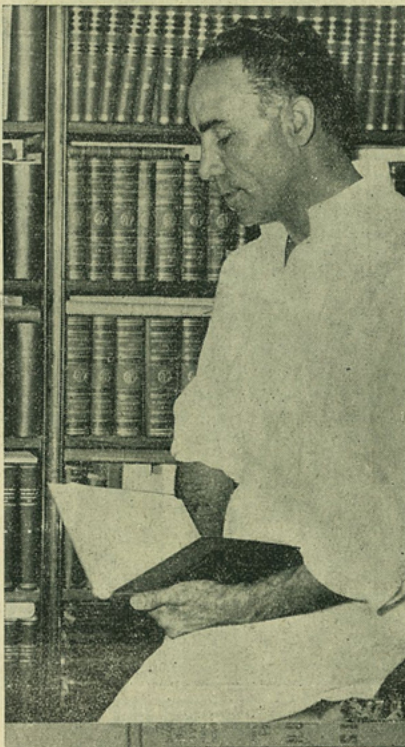


Η άνανδρη δολοφονία του, άμέσως μετά από μία συγκέντρωση, για τήν Ειρήνη, στη Θεσσαλονίκη προκάλεσε όχι μόνο τήν ελληνική αλλά και τήν παγκόσμια άγανάκτηση. Ο λαός τόν θρήνησε αλλά και τόν τίμησε σαν ήρωα. Τόν έκλεισε στη ψυχή του, όπου θα ζή αιώνια.

ΣΤΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: (Από άριστερά κατά σειρά). Ο Λαμπράκης άθλητής, έπιστήμονας. Κτυπημένος θανάσιμα, έτοιμάζεται σαν άλλος Διγενής να παλαίψη, με τó χάρο. Σκηνές σπαραγμού και λαϊκός θρήνος στην κηδεία του, πού όμοιά της, δέν ξανέειδε ή Αθήνα. ΚΓ' Ο ΣΥΝΕΧΙΣΤΗΣ τού έργου του, ό άγαπημένος του γυνός ΘΟΔΩΡΗΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ, ενώ κρατά ένα άπ' τὰ πολλά κύπελλα — για μία από τις πάμπολλες νίκες τού πατέρα του. Άργότερα, όταν θα μεγαλώσει, θα μάθει για τήν τελευταία, τήν μεγάλη νίκη, Έκείνον.



ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΣΤΟΝ ΛΑΜΠΡΑΚΗ



• • • ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ • • •

Εν αρχή ἦν... ὁ Γρηγόρης Λαμπράκης! Τὸ πρόσωπο τῆς ἡμέρας. Ζεῖ περισσότερο ἀπὸ τοὺς ζωντανούς! Ἡ φωτογραφία του παντοῦ,



σὲ πανό, σὲ πλακάτ, σὲ καπέλλα, σὲ μπλουζες, σὲ παντὸς εἶδους ὄχημα-
τα... καὶ στὰ χεῖλη διῶν: «Κάθε νέος

καὶ Λαμπράκης», «Εἴμαστε Λαμπρά-
κηδες», «Ὁ Λαμπράκης ζεῖ», «Ὁ
Λαμπράκης ἔρχεται», «Ὁ Λαμπρά-
κης νίκησε».

Ἦταν αὐτὸς ποὺ ὀδηγοῦσε τὴν
φάλαγγα τῶν ὁδοιπόρων, ὁ μάρτυ-
ρας τῆς Εἰρήνης, ὁ ΑἴΘΑΝΑΤΟΣ!

★

Κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς Πορεί-
ας: οἱ μεγάλες χαρούμενες συν-
τροφίες. Γνωστοὶ καὶ ἄγνωστοι, ἄν-
δρες καὶ γυναῖκες ἐνώνονταν, δίνα-
νε τὰ χέρια, γινόντουσαν φίλοι, τρα-
γουδοῦσαν, χορεύαν καὶ περπατοῦ-
σαν μαζὶ γιὰ τὴν Εἰρήνην.

Καὶ τὰ ξεγυμνά! Πολλὰ ξεγυμ-

ρια, ἄνθρωποι νέοι, κυρίως, ἀλλὰ
καὶ ὄχι, βάδιζαν πιασμένοι χέρι - χέ-
ρι. Χαίροσσαν νὰ τοὺς βλέπεις.

Ρεκόρ: Ἐνα ξεγυμνὰ — σύνολο ἐ-
τῶν... 150! Ἐκεῖνος γύρω στὰ 80,
ἐκείνη κοντὰ στὰ 70. Κάτασπρα μαλ-
λιά, μαύρα ρούχα καὶ... σιωπὴ. Δὲν
μιλάνε σὲ κανένα. Προχωρᾶνε σιγά,
ἀλλὰ σταθερὰ πρὸς τὸ τέλος. Κου-
ράγιο μὰ φορὰ!...

★

Αντίθεσι: Οἱ «εἰρημίζε». Ξεκίνη-
σαν μόνοι, περπάτησαν μόνοι.
Χωρὶς φωνές, τραγούδια συνθήμα-
τα «μιλάνε» εὐγλωττα μὲ τὴ σιωπὴ
τοὺς.



Οἱ περισσότεροι ἔχουν στὸ στήθος
ἢ στὴν πλάτῃ τὸ σῆμα τοῦ ἀπολι-
τισμοῦ ἢ ἓνα μικρὸ πανό, μὴ σημα-
σὺλα. Μεταξὺ τοὺς κι' ἓνας ἀνάτη-
ρος. Μόνος, σιωπηλός, περπάτησε
μὲ τὰ δεκαπεντα, 42 χιλιόμετρα. Στὸ
λαμὸ του εἶχε περασμένη μὴ πνα-
κίδα ποὺ μίλουσε ἀντὶ γι' αὐτόν:
«Ὁχι ἄλλον πόλεμον».

★

Εἰρήνη-Ἀπολιτισμός: τὰ «σήματα»
τοὺς κυριάρχησαν στὴν Πορεία,
φτιαγμένα κατὰ τὸν ποῦ ἀπείθανο
τρόπο σὲ ὅλα τὰ μεγέθη καὶ σχήμα-
τα καὶ τοποθετημένα στὰ πύ ἀπεί-
να μέρη. Σήματα ἀπὸ πανὶ καὶ ἀπὸ
χαρτί. Ἀπὸ λουλούδια καὶ ἀπὸ κλω-
στὲς καὶ πούλιες. Κεντητὰ καὶ πλε-



κτά. Ἀπὸ ξύλο καὶ ἀπὸ... ψωμί (μὴ
μεγάλῃ κοιλούρα, ποὺ προκάλεσε ἰ
διατεγρ ἐντόκωσι).

Καὶ τοποθετημένα ὅπου μπορεῖ νὰ
φαντασθεῖ κανεὶς: Σὲ σημαίες, σὲ



Τὸ «Ξεγυμνὰ τῆς Εἰρήνης», τὴν ὥρα τοῦ μυστηρίου. Κουμπάρος ὁ Μίκης
Θεοδωράκης.



«Εν άλλο «ζευγάρη Ειρήνης», πού μπήκε στην φάλαγγα των οδοιπόρων από τους 'Αμπελοκηποις

πλακάτ, σέ πανό, σέ λάβαρα (σ' ένα απ' αυτά οι φοιτητές της 'Ιατρικής είχαν γύρω - γύρω περασμένο τὸ φίδι τοῦ 'Ιπποκράτη). 'Αλλά καί σέ μπουλτζες, σέ σακκάκια, σέ πουλόβερ, σέ παντελόνια, σέ φρούστες, στά ... μαλλιά ἀκόμη, σέ καπέλλα καί στά χέρια καί τὰ πόδια! (τατουάζ). Σέ αὐτοκίνητα καί κάθε εἶδους ὀχήματα (ἀπ' τὰ τζάμια καί τὴν καρότσα ὡς τὸ τιμόνι), ἀλλὰ καί σέ δέντρα (τὰ δέντρα, εἶπε κάποιος... ξαναηφιζούν! Τὴν φορά διὸς αὐτῆ ψηφίζουν... Εἰρήνη!). Στους... φραξὸς τῶν γυναιῶν, στίς γῆλιτσες, σέ ἀμπέλλες καί στὴν ἰδια τὴν ἀσφάλτο. Πουκίλια χρωμάτων, σχημάτων, ἐύλης κατασκευῆς. Εἰρήνη - 'Αφουλισμός.

★

Τὰ τροχοφόρα ἔδωσαν... θορυβώδες παρόν, στὴν Πορεία. Τετράκυκλα, τρέκιντσα (λίγα συγκριτικά μὲ τ' ὅλλα), δραντλα, ἑνα... μονόκυκλο (!) ποὺ ὁ ὀδηγὸς του μὲ τίς ἀκροβατικές του διασκευάζει τοὺς οδοιπόρους, καί δύο... πατίνια!

Κάποιος εἶχε μαζί του ἑνα... σκύλο «εντυμένον» μὲ πανί, πού εἶχε τὸ σῆμα τῆς Εἰρήνης. 'Εθεάθησαν ἀκόμη δύο γαϊδουράκια, ἑνα ἄλογο, μὲ τὰ σῆματα κι' αὐτά.

Κι' ἡ πιδ περιεργὴ πινακίδα σ' ἑνα ποδήλατο «πνιγμένο» στίς σημαίες καί τὰ σῆματα: «ΕΚΑΡΟΜΙΚΟΝ — ΔΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΩ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ — ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΤΕ ΤΗΝ ΩΡΑΙΑ... ΖΑΚΥΝΘΟ!»

Ματιές στὴ φάλαγγα, καθὼς ξεκινᾶ απ' τὴ Ν. Μάκρη, πρὸ τοῦ σταθμοῦ: Μπροστὰ τὰ... μηχανοκί-

Η Γ' ΠΟΡΕΙΑ

Ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Β' Μαραθωνίου Πορείας Εἰρήνης σὲ ἀνακοινώσει τῆς ἐτόνισε τὰ ἑξῆς:

«Ἐχοντας βαθύτατη συνείδησι τὸν ὑποχρέωσιν καί τὸν εὐθυνὴν ἀπέναντι στὴν μεγαλειώδη ἐκδήλωση τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν πορεία τῆς 17ης Μαΐου ἀπεφασίσαμε νὰ συνεχίσουμε τὴν εἰρηνιστικὴ δραστηριότητα ἀρχίσουμε δὲ νὰ μελετᾶμε καί νὰ βάσουμε τίς βάσεις γιὰ τὴν προετοιμασίαν τῆς Γ' Μαραθωνίου Πορείας μὲ σκοπὸ τὴν ἐκπλήρωσι τῆς λαϊκῆς ἐντολῆς σύμφωνα μὲ τὸ νήψημα τοῦ Πεδίου τοῦ 'Αρεῶς. Οἱ ἑξῆς ἀντιπρόσωποι πού ἔλαβαν μέρος στὴ Β' Μαραθωνία Πορεία, καθὼς καί ἄλλοι ἐκπρόσωποι καί προσωπικότητες ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον θὰ προσκληθῶν στὴ Γ' Μαραθωνία Πορεία ὡς ἐπιτίμα μέλη τῆς 'Επιτροπῆς, ὥστε νὰ προσλάβῃ διεθνή χαρακτηριστῆρα».

νητα. Αὐτοκίνητα, φορτηγά, Ι.Χ., μοτοσυκλέττες, μηχανάκια κ.λ.π., στολισμένα μὲ λουλουδιὰ καί σημαί-

ες τῆς Εἰρήνης, εἰκόνες τοῦ Λαμπράκη κ.ἀ. Σωστὰ ἄρματα τῆς γιορτῆς τῆς Εἰρήνης — προχωροῦν γιὰ νὰ... ξεροῦν ἀπ' τὸν χεῖμαρρο πού πλησιάζει (Σ' ἑνα αὐτοκίνητο ἡ λέξι «Εἰρήνη» ἦταν γραμμένη σ' ὅλες τίς γλώσσες τοῦ κόσμου). Κι' ἔπειτα ἡ κυρίως φάλαγγα:

Προηγούνται «Λαμπράκηδες» ποδηλατιστές, ἑνας ὁμοῦς κοριτσιῶν καί μετὰ ὁ Λαμπράκης! 'Ἐνα τεράστιο ὁμοῖομα τοῦ ἥρωα τῆς Εἰρήνης, πού ὀδηγεῖ τοὺς οδοιπόρους. 'Ἐπειτα λευκὲς σημαίες τῆς Εἰρήνης, λάβαρα, πανό, πλακάτ, δάσος διόκληρο. Οἱ λαμπραδιδόμοι, οἱ ἑξῆς ἀντιπρόσωποι μὲ τὸν Μ. Θεοδωράκη, τὰ μέλη τῆς 'Επιτροπῆς Πορείας ἀκολουθοῦν. Πίσω τους, ἑνα ποτάμι. 'Ἐνα χαροῦμένο ποτάμι εἰρηνιστῶν. Ἡ Ἑλλάδα κέρδισε μιὰ μεγάλη αἰάλη. 'Ἦθε πρώτη σ' ὅλο τὸν κόσμο, στὴν προσπέδεια νὰ στεριώσει στὴ Γῆ ἡ Εἰρήνη.

★

Πορεία δὲν εἶναι μόνον γιὰ τοὺς νέους.

Αὐτὸ τὸ σύνθημα δὲν εἶναι γραμμένο πονθενί, φαίνεται διὸς καθαρά ἀπὸ τὴν ἰδια τὴν ἐσπένθεσι τὸν οδοιπόρον τῆς Εἰρήνης. Τοὺς νέους πού ἀποτελοῦνε δέκατα τὴν βάση τοῦ πυρήνα πλαισιώνουν γέροι, παιδιά. Γυναῖκες κι' ἄνδρες 60, 70, 80 χρόνων καί παιδάκια 10, 8, 4, 2 ἀκόμη καί... νήπια στὰ καροτσάκια!

Οἱ ηλικιωμένοι, δὲν περπατοῦν ἀπλῶς. Τραγουδοῦν, χοροῦν, πρωτοστατοῦν σὲ κάθε ἐκδήλωσι. Δίνουν



νε τὸ παράδειγμα στοὺς νέους. Πού νὰ πῇ ὅτι κουράστητε κινεῖς!

Λένε, πῶς πρώτος ἔφτασε στὴν Ἀθήνα ἑνας λεβεντόγερος 75 χρόνων! Γεγονός, πάντως, εἶναι διὰ ἀπ' τοὺς πρώτους ἔφτασε στὸ Πεδίον τοῦ 'Αρεῶς μιὰ ὁμάδα ἀπὸ γυναικῶν τοῦ λαοῦ πού ἡ μικρότερη τοὺς ἦταν πάνω ἀπὸ 60 χρόνων! Συγχαρητήρια.

★

Οργάνωτα, πολλὰ ὄργανα. Κιθάρες, ὀργανολίνα, γλαρίνα, ἀκορντεόν, φασαρμόνικες κ.λ.π. στὴν ἡμερησία διάταξι. Παρέες - παρέες περπατοῦν καί τραγουδοῦν. Οἱ καλλιφωνοί



Αίγη ανάπαυσις είναι απαραίτητη. Εδκαίρια να τσιμπήσουμε και κάτι. "Άλλοι, έχουν ήδη σηκωθεί. Η φάλαγγα της Ειρήνης συνεχίζει...



Και ύπνος; "Όχι βέβαια! "Όσο οι άλλοι τρώνε, ως ξαπλώσουμε, κι' ως κλείσουμε τὰ μάτια. Ξεκούραση. "Ο μικρός όμως με τη γκλίτσα, έχει άλλη γνώμη. Φαίνεται σάν να λέει: "Εμπρός! "Εγερσις!>

διακρίνονται. "Ο κόσμος πάντως «εράβρευσσε» με τὸ χειροκροτήμα του ἔναν ὁμίλου Ζακυνθινῶν. "Ήταν μαζί με τοὺς Κεφαλωνίτες οἱ καλύτεροι. "Απ' τοὺς «μεμονωμένους» ξεχώριζε ἕνα πανήγυλο παλληκάρι με ἀκοροντέον ἀπὸ τὴν Μυτιλήνη. "Η ἀντοχή του καὶ τὸ κέρι του ἀνεξάντλητα. Κι' ὁ κόσμος χειροκροτοῦσε, χόρευε, τραγουδοῦσε καὶ... περπατοῦσε!

Καὶ ἡφάλαγγα προσχωρεῖ, ἀρχίζουν νὰ βγαίνουν σακαδάκια, πουλόβερ, μερικά... πουκάμισα καὶ πολλὰ παπούτσια (κυρίως γυναι-

40 ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

40 Ἑλληνες μεταναστῆς στὴ Ζυρίχη ἔστειλαν στὴν Ἑφημερίδα «Αἴγη» τὸ παρακάτω μῆνυμα «γὰ νὰ βρεθοῦνε νοερά κοντὰ στοὺς ὁδοιπόρους τῆς Εἰρήνης».

«Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες μεταναστῆς τῆς Ζυρίχης Ἑλβετίας, ζώντας βαθεῖα τὰ γεγονότα τῆς ποδητῆς μας πατριδας, συγκινημένοι, ἀγκαλιάζουμε καὶ χαίρομετίζουμε ὁλόψυχα τὴν Β. Μαραθῶνα Πορεία Εἰρήνης».

Ἀκολουθώντας τὴ σκιὰ τοῦ ἀθάνατου ἥρωα τῆς Εἰρήνης, Γρηγόρη Λαμπράκη, ἔμεῖς οἱ δοκιμασμένοι μετὰ τὶς μέθοδες τῶν νεοφασιστῶν, ποὺ μᾶς σιεροῦν τὴν ἀγαπημένη μας πατρίδα, πουλώντας μας στὰ μοντέρνα σκλαβοπάζαρα τῆς Εὐρώπης μετὰ τὴν εὐκείττα τοῦ «ἐλεύθερου ἐργάτη», θὰ βαδίζουμε δίπλα σας νοερώς, ἀδελφία μας Ἑλληνες, τραγουδώντας μαζί σας τὸ τραγούδι τῆς Εἰρήνης, ποδῶναι τὸ γλυκύτερο στὸν κόσμο.

Ζυρίχη 10-5-64».

κεία). "Ο καιρὸς εἶναι λίγο συννεφιασμένος.

«Ἐίμαι μετὰ τὸ μέρος μας», λέει κάποιος. «Δὲ θῆκε ἥλιος γὰ νὰ μὴ μᾶς φάει!».

"Ήταν πράγματι μετὰ τὸ μέρος μας

δωσ την 'Αγία Παρασκευή, Γιατί εκεί έπιασε... καταλυμένος! 'Οπότε έπιστρατεύτηκαν πάλι τα σκακάρια μαζί με τα μαντήλια, έφημερίδες κ.λ.π.

★

Χαράτι: Σ' ένα χωράρι, ένα κοριτσάκι 12 χρόνων, κρατάει ένα πλακάκι και περιμένει την Πορεία. Γράφει: «Είμαι ή 'Εδελ. Γεννήθηκα την ημέρα που δολοφονήσαν τους Ρόμμεντεργκ. Σταματήστε τον πόλεμο».

★

Οι μικρές στάσεις για φαγητό και ξεκούραση κάτω από τα δέντρα, γίνονταν μετά τα πρώτα, τουλάχιστον, χιλιόμετρα — τιμητικά, μιά κι' φάλαγγα ήταν τόσο μεγάλη. Πολλοί έχουν μαζί τους άπ' όλα. Άλλοι έχουν εκατί λίγας και τα συμπιέριον άπ' τις ταβέρνες. Κι' άλλοι δέν έχουν τίποτε και... έφερομιν' προς τα μαγειρεία και τις ταβέρνες που πραγματικά φρόντιζαν όσο μπορούσαν να τους εξυπηρετήσουν.

Αυτόκινητα και δίανδρα με παγοτά, άναμφικτικά κ.λ.π. συνόδευαν τους όδοιπόρους σ' όλη τη διαδρομή. Έτσι ή άνθρωπάδιασκα μπορεί να κατέβει... θροεμένη, όχι όμως και πενημένη ή διασημένη, στην 'Αθήνα!

★

Οδημοφιλής μουσικοσυνθέτης Μίκης Θεοδωράκης, που δάδιζε έπιεφαλής της Πορείας, στο μεγαλύτερο διάστημα, ήταν το έπικεντρο του γενικού ενδιαφέροντος. Νέοι και νέες τον περικύκλωναν συνεχώς, τραγουδούσαν μαζί του, τούφριγγαν το



χέρι και δάδιζαν λίγο πλάι του, για να παραχωρήσουν σε λίγο σ' άλλους τις θέσεις τους. Κι' άπ' όπου περνούσε ή φάλαγγα, ο Θεοδωράκης συγκέντρωνε και τα έπρωτοκίς των χαροχοροτήματα! Συγχρόνως όμως έπρεπε να έκαστοίσει κι' όλες τις έπιθυμίες αυτών που ήχοιόσαν να τραγουδήσει τις έπιτυχίες του.

Λίγο πριν άπ' την Ν. Μάρχη, έ-

να παλληκάρι, ντυμένο στο χαλί — σημαδιό ότι μόλις είχε άπολυθεί άπ' τον στρατό — ήχοιόσε έπίμονα άπό τον Μίσυ και του τραγουδήσει τό... αγγέλαστο παιδί!

'Ο Μίσης, ο Αυκούργος Καλλέργης, που δάδιζε δίπλα του, κι' όλοι οι άλλοι που τ' άκουσαν, έκασαν στα γέλια.

— Όστε, έτσι λοιπόν, τούτε γελώντας ο Μίσης, θέλεις κι' άγγέλαστο παιδί;

— Ναί! Ναί! άπάντησε ένθουσιασμένο το παλληκάρι.

— Μήπως θέλεις το αγελαστό παιδί; Ξαναρώτησε ο Μίσης.

— Όχι! Έπέμενε εκείνος. Τό... άλλο θέλο!

Και δέποντας τους άλλους να γελάνε, πρόσδεσε σγκαταβατικά:

— Καλά, πές ό,τι θέλεις!...

Ηομίζουμε, ότι εκείνο που έκανε τους όδοιπόρους να μην αισθάνονται την κοίραση ήταν — μαζί με τ' άλλα — κι' ή ύποδοξη που τους φιλάγαν οι κάτοικοι άπ' τα διάφορα πρόσεται που πέφταναν. Πλήθος



λαού με πανώ, με λουλούδια, με σημαίες, χειροχορούσαν, δάκρυζαν και... άκούοντοσαν την Πορεία. Άποκορύφωμα ή 'Αθήνα.

Είτε κάποιος: «Όσοι δέν ήρθαν

ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ

Τό ψήφισμα που οι ΠΕΖΟΠΟΡΟΙ της Ειοήνης έγκριναν έχει ως έξης:

«'Η Β' Μαραθώνια Πορεία εκφράζει την ιερή προσήλωση της 'Ελλάδος στα ιδεώδη της Ειοήνης και της Δημοκρατίας.

ΕΝΩΝΟΤΜΕ την φωνή μας με όλους τους Λαούς της Γης, στην άπαιτηση ν' άποκλεισθή ό πόλεμος άν μέσο έπιλόσεως των διαφορών. Κάδουμε έκκληση στην φοιτημένη Λογική να ληφθούν στο όνομα της 'Ανθρωπότητας όλα τα μέτρα που θα καθιστούν την έξελόνηση του άδύνατη.

ΖΗΤΟΥΜΕ την έκτός νόμου θέση των πυρονηκών έπλων και των πυραύλων. Τόν σταδιακό, πλήρη και έλεγχόμενο άρσενισμό. Στα μυστικά τα όλα! Και οι στρατιωτικές δαπάνες σε έργα δημοσυγίας.

ΖΗΤΟΥΜΕ την κατάργηση των βάσεων πυραύλων. Την άμεση συμφωνία με τους Βαλκανικούς γείτονες για την μετατροπή των Βαλκανίων σε άπύρανη ζώνη και την συμμετοχή στις πρωτοβουλίες για την μετατροπή της Μεσογείου σε χώρο έλεύθερο άπό πυρονηκά έπλα.

ΖΗΤΟΥΜΕ να μείνει ή 'Ελλάδα μακριά άπό πυρονηκές δεσμεύσεις και έπιλοκές. 'Αρνούμεθα ή 'ΠΟΛΑΡΙΣ στα έθάρτα μας. Τούς έξένους πυραύλους στα έδάφη μας. Τis πυρονηκές δόμβες στους αθίβες μας.

ΖΗΤΟΥΜΕ ειοήνεση στην Κύπρο, δημοκρατική διαδίκηση των δυό κοινοτήτων και άπτοδιάθεση για το Λάό της. 'Αρνούμεθα κάθε άνάμνηση του ΝΑΤΟ. Ζητούμε την συμπαράσταση έπλων των Λαών στην εύθύμηση του προβλήματος διά του Ο.Η.Ε. Και προτείνουμε να ληφθούν έπλα τα μέτρα προς αυτήν την κατεύθυνση.

ΑΓΙΩΝΙΖΟΜΑΣΤΕ για την κατάργηση των στρατιωτικών συνασπισμών. 'Η Ειοήνη μπορεί να κατοχυρωθή μόνο με άπτο ειοήνης, όχι με την ένταση των πολεμικών προπαγανδών. ΣΤΙΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ — την άμεση ύπογραφή συμφώνων μη έπιθέσεως μεταξύ ΝΑΤΟ και ΒΑΡΣΟΒΙΑΣ. Και έμπνεύμαστε άπό το παράδειγμα των άδελφώντων.

ΕΡΓΑΖΟΜΑΣΤΕ για την κινητοποίηση της φιλεργνηκής συνειδήσεως. Την μετατροπή της στην κυρίαρχη δύναμη της έποχής μας. Και έμπνεύμαστε άπό το μαρτύριο του τελευταίου πολέμου, τα δάκρυα του πόνο. Άπό τό αίσθημα της ύψηλης εθόνης άπέναντι στον 'Ανθρώπο και στον Πολιτισμό. Άπό τό χόρος της Αλόνας 'Ελλάδος προς τό φωτεινό μέλλον του κόσμου.

ΟΛΟΠΟΡΗΣΑΜΕ για να ένδωσουμε με όλους, πάνω άπό προκαταλήψεις, την θέλησή μας για ένα Άδριο άντάξιο του 'Ανθρώπου. Και δέν θα σταματήσουμε πριν ή ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΕΡΙΩΘΕΙ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ ΣΤΗ ΓΗ. 'Ο Μαραθώνας ύπηρεσε αλόνο σύμβολο της πάλης κατά της διαβροδότητας. Άποφασίσουμε να γίνει και τώρα, σύμβολο του άγώνος κατά της σύγχρονης διαβροδότητας: του πυρονηκού πάλμου. Άποφασίσουμε να προτείνουμε, ή Μαραθώνας Πορεία να είναι κάθε χρόνο ένας παγκόσμιος δέμος στον άγώνα για τον θρίαμβο της Λογικής και τη Σωτηρία της 'Ανθρωπότητας.

στην Πορεία δῆξαν νὰ μᾶς προῦ-
παντήσουν!

Συμπέρασμα: Δὲν ἔμεινε Ἀθη-
ναῖος, ποὺ νὰ μὴ δώσει τὸ παρὸν γιὰ
τὴν Εἰρήνη!

Κι' ἔνα ἀπ' τὰ ἀμέτρητα πινακί-
α «ὑποδοχῆς» στὴν εἰσοδο τῆς Ἀγί-
ας Παρασκευῆς: Τόχαν στήσει με-
ρικὰ παιδάκια, σ' ἕνα ἵκωμα καὶ κα-
θόταν γύρω - γύρω. Ἐγγραφε: «Ἐ-
σεῖς ἀρχίσατε τὴν Πορεία. Ἐμεῖς
θα τὴν συνεχίσουμε».

Μὲ κάτι τέτοια πῶς νὰ αἰσθανθεῖς

Γιατὶ ἦρθε στὴ Πορεία; Μᾶς τῶ-
λεγε μιὰ ἐπιγραφή στὸ καρτόσι, ἀ-
φοῦ ὁ ἴδιος δὲν μποροῦσε νὰ μιλήσει:
«Μὴ μοῦ μολύνετε τὸ γάλα!»

★

Δὲν μπορεῖ κανεὶς, καθὼς περ-
πατᾷ, νὰ μὴ θυμηθῇ τὴν περσι-
νὴ «Α' Μαραθώνειο Πορεία», τὴν
«ἀπαγορευμένην» ἀπ' τὸ ἐπίσημο
κράτος. Εἶναι κάτι ποὺ συζητιέται
σήμερα, ἀπὸ συντροφιά σὲ συντρο-
φιά. Μιὰ πορεία — Γολγοθᾶς ἔ-

κῆς. "Ὅλο τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώ-
που ξαναζωντανεῖται: Ἡ πάλι του
νὰ φθάσῃ στὸν Τίμβο.

Καὶ μετὰ ἡ ἄλλη, ἡ μεγαλύτερη
γιὰ νὰ περπατήσῃ, αὐτὸς μόνος,
ἐκπρόσωπος ἐνὸς λαοῦ ποὺ δὲν τὸν
ἀφῆκαν νὰ ζητήσῃ, μὲ τὴν πορεία
του, κάτι «φοβερό»: τὴν Εἰρήνη
του! Ὁ ἄγιος κι' ἄνιστος ἀγώνας
του, μὲ τοὺς ἀγανακτισμένους πο-
λίτες, ποὺ τοῦχαν στήσει ἐνέδρα
δολοφονική, καὶ πὺρ μετὰ, μὲ τὰ δρ-



Μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, βαδίζουνε γιὰ τὴν Εἰρήνην

κούρασι; Περπατᾷς ὥς... τὴν ἄκρη
τοῦ κόσμου!...

★

Στὸ Κάτω Χαρβάτι, μπῆκαν στὴ
Πορεία... τέσσερες γενεές!! Ἡ κ.
Εὐαγγ. Ἀστρουλίδου 70 χρονῶν, ἡ
κόρη της, ὁ ἐγγονός της κ. Ι. Ἀτρε-
ίδης καὶ ὁ διεγγονός της Γεωργά-
κης, 8 μόλις μηνῶν, ποὺ ἀκολουθοῦ-
σε, μέσα στὸ καρτοτσάκι του φτυσικά.

νὸς μιάτρυρα τῆς Εἰρήνης. "Ὅλα τὰ
γεγονότα — τὰ φοβερά γεγονότα —
τῆς μέρας ἐκείνης — ποὺ ἦταν
τὸ ἴδιο μουντὶ σὰν τὴν σημερινή —
ξανάρχονται στὸ νοῦ. Ἡ τρομοκρα-
τία. Τὰ «μυλῶνα», ποὺ θυμίζανε
γερμανικὴ κατοχή. Οἱ προσπάθειες
τῶν εἰρηνιστῶν, τὸ ἄγριο κυνηγητό.
Οἱ μεμονωμένες ἐνέργειες τῶν νέ-
ων νὰ βαδίσουνε, ἔστω κι' ἀπ' τὰ
δουνιά. Κι' ὁ ἥρωας! Ὁ Λαμπρά-

γανα τῆς τάξεως, γιὰ νὰ μὴν παρα-
δώσῃ τὴν σημαία τοῦ Ἀροπλισμοῦ,
γιὰ νὰ μὴν συλληφθῇ.

"Ὅλη ἡ φοβερὴ ἐκείνη ἡμέρα,
ποὺ δεσπάζει ἓνας ἄνθρωπος-γίγας,
ξανάρχεται στὸ μυαλό, σήμερα, κα-
θὼς τὸ χαρούμενο караβάνι τῆς Εἰ-
ρήνης προχωρεῖ μὲ τραγούδια, γέ-
λια καὶ χοροὺς στὸν ἴδιο δρόμο, ἐ-
λεύθερο πιά, ἀπὸ κάθε ἐμπόδιο...

Η 'Επαρχία, όπως γράφουμε άλλοι έδωσαν την νιχή της στην πορεία. Αντιπροσωπεύει από πόλεις και χωριά ήρθαν απ' το Σάββατο—οι περισσότεροι—κι' έδωσαν ένα ιδιαίτερο χρώμα στην πορεία.

Εάν για τους οδοιπόρους της 'Αθήνας και των περιχώρων ήταν αποδοχή προέβλεπε να σηκωθούν απ' τις 3 τη νύχτα για να φθάσουν εγκαίρως στον Μαραθώνα, για σκεφθίτε τους επαρχίους ειρηνιστές που ξεκίνησαν μέρες πριν για να

Και σ' όλη την πορεία, με τα τραγούδια της ιδιαίτερης πατρίδος τους, με τους χορούς και το κέφι τους, συνετέλεσαν στο να περάσουν πιο «εξουστρατα» τα 42 χλμ. Τους αξίζει ένα μεγάλο Εύγε!

★

Και κάτι που θα πρέπει να σημειωθεί: Η τάξη, που επικράτησε σ' όλο το μήκος της διαδρομής μ' όλο που η φάλαγγα ήταν ατέλειωτη και φωνικά ο ξεγgers δύσκολος. 'Ο οδοιπόρος σεβόταν τον έναν

βο στην 'Αθήνα. Είναι οι άρρωστοι, οι φυλακισμένοι, οι στρατιώτες. Είναι αυτοί που ταξιδεύουν, που λείπουν απ' την 'Αθήνα. Αυτοί που δουλεύουν και δεν μπορούν να μιν πάνε στη δουλειά. Είναι άλλοι που εμπόδιστηκαν την τελευταία στιγμή από κάτι απρόβλεπτο! Ένας ολόκληρος κόσμος, που νοερά περπάτησε στο πλευρό των Μαραθωνοδρόμων για την Ειρήνη όλου του κόσμου.



«Η... κηδεία του πυρηνικού πολέμου! «Οι νέοι θάβουν τον όλεθρο». Όλο το νόημα της πορείας με πέντε λέξεις.

μή λείψουν απ' το «προσκλητήριο της ειρήνης»!..

Πολλοί, έχοντας για πρώτη φορά στην πρωτεύουσα, κι' έμειναν κυριολεκτικά με το στόμα ανοικτό, όταν είδαν τόσο κόσμο.

— Είναι για μας, όλοι έτοιμοι, έλεγαν και χοροπήδαγαν γελώντας χαρούμενα μερικοί νέοι απ' την Μυτιλήνη, ενώ ένας Σεργάσις μονοψήφισε:

— Τέτοια ύποδοξη δεν την φανταζόμουν!

του και τους άλλους. Οι νέοι με τα περιβραχιόνια που «τυπικά» επέβλεπαν γενικά για την τάξη, απειχθήσαν άχρηαστοι. Η πορεία πήρε, — και στον τομέα αυτό, που είναι σημαντικός — ένα ακόμη βραβείο.

★

Ο... απόντες: Είναι κι' αυτοί... «άνθρωποι της πορείας»! Ναι, μιν άπορητε. Είναι άνθρωποι που δεν μπόρεσαν για λόγους διάφορους — παρά την θέλησή τους — να θαλάσουν για την Ειρήνη απ' τον Τύμ-

Τό να μετρήσεις τα πλακάτ και τα πανό, λάβαρα και σημαίες και να δεις τι γράφει το καθένα, είναι σαν να θέλεις να μετρήσεις ένα δάσος. 'Οστόσο πρέπει ν' αναφέρουμε μερικά, τα πιο πρωτότυπα, τα πιο χαρακτηριστικά απ' αυτά που είδαμε:

«Οι πύραυλοι για τ' άστρα». «Μιά σφαίρα — ένα ποτήρι γάλα». «'Οχι άλλη Χιροσίμα». «Βιβλία αντί σφαίρες».

«Πρός Χρυστόφορ - Τζόνσον: Συμμαχηστε κατά του πολέμου». (Πλακάτ σε σχήμα φακέλλου με γραμμικό σχέδιο — των «Λαμπράκηδων» Κοζανιάς):

«Όχι βόμβες στα βουνά. Βουνοκορφές ελεύθερες για τους θρεψίτες».

«Η Ειρήνη είναι ζωή, ο πόλεμος είναι θάνατος» (των νέων του Αιγάλεω).

«Τὰ δπλα στὰ μουσειά».

«Όχι άλλον πόλεμο» (α' ένα περσιότερι τρυπημένο από μια λόγχη—

των οδοιπόρων "Ανω 'Αμπελοκήπων).

«Καλαμαριά: "Όλα για την Ειρή-



νη».

«Επενδύσεις με ανθρώπους και όχι με βόμβες» (το πλακάτ του Συν-

δικάτου Ξύλου).

«Πυραύλους μόνον για τὸ φεγγάρι» (των έμποροειδικών).

«Πήραμε για έκδρομὲς, όχι για θάνατο».

«Οι γυναίκες πολιτικές κρατούμενες πορεύονται νοερώς στην Β' Μαραθώνα Πορείας».

«Ποτέ πιά πόλεμο» ("Ένα μεγάλο πανό των μαρτυρικών Καλαβρύτων, με ζωγραφισμένους τάφους και σταυρούς").

«Φράζετε τὸ δρόμο του πολέμου για την εὐτυχία μας» (Τὸ κρατούσαν τρία παιδιά, λίγο πριν ἀπ' τὸ

«Μικρές πορείες» στην ἐπαρχία

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ἐπαρχία πέρα από την συμμετοχή της στην πορεία, που και μεγάλη και ενθουσιώδης και από κάθε άποψη έντυπωση ήταν, δημιούργησε σε πολλές πόλεις και χωριά «μικρές πορείες Ειρήνης», που σημειώσανε εξαιρετική επιτυχία. Έτσι, ώστε δίκαια να μπορεί να πει κανείς ότι την Κυριακή 17 Μαΐου 1964 ολόκληρη η Ελλάδα «περπάτησε για την Ειρήνη»!

Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι στα Γιάννενα μια φάλαγγα πάνω από 1000 άτομα, παρά την συνεχή βροχή, με πλακάτ, πανό κλπ. ξεκίνησε από το χωριό

του Αεροδρομίου, πέρασε, από την κεντρική πλατεία και — ενώ πλήθη λαού χειροκροτούσαν θερμά — κατέληξε στο χωριό Κατσικιά αφού διήνυσε απόσταση

10 χιλιομέτρων. Και στα Χανιά ο Έβιος Δοϊκούδης από τον οργανωτήθηκε στα Παλιά Ρούμετα και περπάτησε μέχρι την πόλη των Χανίων, στην πορεία Ειρήνης που δόγανωσαν οι «Λαμπράκηδες» της περιφέρειας. Και στη Θεσσαλονίκη, χιλιάδες λαού μαζετήσαν να προσκινήσουν τον τόπο που δολοφονήθηκε ο Γρηγόρης Λαμπράκης, κι η όδός Σπανδογιάννης λουλούδια.

Κι ένα ακόμη χαρακτηριστικό: Μια κοπέλα απ' την Αθήνα που δοκίμασε την ημέρα της πορείας για δουλειά στο Πήλιο, έκανε μόνιμη της εμφορής πορείας περπατώντας από χωριό σε χωριό απόσταση 12 περίπου χιλιομέτρων.

Τὸ θεώρησε σαν κάτι απαραίτητο, σαν φόρο τιμής προς τον Λαμπράκη γιατί ήταν η μοναδική, ίσως, κοπέλα που σὸν περσιόνη, απαγορευμένη Μαραθώνα, κατέφερε να κάνει πορείας (ἀπὸ βουνά και λαγκαθία) και να φθάσει μέχρι τὸ Κάτω Χαράκι, την ὥρα ἀκριβώς που η Χωροφυλακή ἀπήγαγεν διὰ τῆς βίας τὸν μοναδικὸ οδοιπόρο και ἀργότερα μάρτυρα τῆς Ειρήνης. Η σερνή ήταν συγκλονιστική. Ἀπ' αὐτὲς που δὲν ξεχνιούνται σ' ὅλη τὴ ζωή. Ὅποτε ἤρθε ὁ θάνατος, ἡ ἀπάντησι κρίσιμη, ἡ ἀδυναμία. Καί τώρα ἡ πορεία εἰρήνης στὰ θέματα τοῦ "Ε-πρεπε λοιπόν, ὅσο και μακριὰ ἀπ' τὸν Μαραθώνα, να περπατήση, συμβολικά, συμμετέχοντας νοερά στὴ μεγάλη πορεία τῆς πρωτεύουσας.



Ἡ Θεσσαλονίκη «ψήφισε» Ειρήνη.

ΤΙΠΕΤΟΝΟΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΤΟ ΝΟΜΟ
ΛΑΚΗΣ ΑΕΝΟΣ
Ἄγν. Μαρτύρων 61 Ν. Σμύρνη
Τιμή τεύχους 3,50 δραχ.

Χαρθάτι, καθισμένα κάτω απ' ένα δέντρο).

«Τμή και δόξα στον άγαπημένο μας Νίκο Νικηφορίδη, που έπεσε μαζεύοντας ύπογραφές για την Ειρήνη» (Τής Έπιτροπής Ειρήνης Παγκρατίου — Ένα πλακάτ που λέει πολλά!).



‘Αλλά λαβάρων, πλακάτ κλπ., ούκ έστιν τέλος!»

★

Μπορούμε όμως να σταματήσουμε; Νά μὴν αναφέρουμε την θανάσιμα ζωγραφική παράσταση για τον πόλεμο και την Ειρήνη της αντιπροσωπείας της Ικαρίας, που είχε σαν λεζάντα «Ποτέ πιά πόλεμο, Ειρήνη». Ή το τεράστιο πανό των Φαρμακοπαλλήλων (που φορούν τις άσπρες μπλούζες τους), που γράφει: «Ειρήνη — Ειρήνη — Ειρήνη»; Ή να χρησιμοποιήσουμε το δουλεμένο με την θαυμάσια παράσταση του Ειρηνικού Ωκεανού; Και είναι τόσα άλλα ακόμη: Το άρμα της Ειρήνης που έσυραν νέες και νέοι της Έκκενσις.

Το άρμα για την αυτοδιάθεση της Κύπρου του ‘Αλόφου ‘Αξιωματικών». Οι τεράστιες σημαίες ξεστολισμού που κρατούν στο χέρι οι ‘Λαμπράκηδες Κολωνού, οι νέοι της Κοκκιναίας, οι οδοιπόροι του Ζωγράφου και οι ‘Λαμπράκηδες του Αιγάλεω.

Οι δώδεκα νέοι της Λάρισας που όπως κάθονται στη σειρά γράφουν



στα στήθη τους τις λέξεις «Λάρισα — Ειρήνη».

Οι Κοητικοί και οι Κοητικοπούλες και οι κοπέλες της Κέρκυρας με τις τοπικές ένδυμασίες.

Οι Αλκοολακρινάδες φουστανέλο φοροί.

Οι νέοι των Πατρών, ντυμένοι στα πράσινα δίλοι.

Οι μάγειροι, που φορούν τις σκού-

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΓΕΓΟΝΟΣ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΟ

Τὴν ἐπομένη τῆς Πορείας ἡ Προπαγανδαστική Ἐπιτροπὴ ἔβγαλε τὴν ἀκόλουθον ἀνακοίνωσι:

«Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Β' Μαραθώνιας Πορείας ἐκφράζει τὴν θαθεὰ τῆς ἐγγνωμοσύνης σὲ ὅλους τοὺς φιλειρηνικοὺς ἀνθρώπους, τὸν πνευματικὸν κόσμον, τὶς ἐπιστημονικὰς, ἐργατικὰς, φοιτητικὰς ὁργανώσεις, πὺν μετέτρεψαν τὴν Πορεία σὲ συγκλονιστικὸν γεγονός.»

Τὴν πρωτοφανῆ ἐπιτυχία τῆς τὴν συνόψισαν ἡ Ἀμερικανὴ Πάουλινα, ἡ Βελγίς Μπλουί, ὁ Βρεταννὸς Πότλ, ὁ Ἰταλὸς Μπαρτεσάτσι, ὁ Ἰνδὸς Παλλάι καὶ ὁ δυτικογερμανὸς Στουμπεράουχ, πὺν τόνισαν κατὰ τὶς ἑμβλῆς τους τὴν μεγαλειώδη συγκέντρωσι σὲ Πεδὸν τοῦ Ἀρεως, ὅτι ὑπῆρξε ἡ μεγαλύτερη φιλειρηνικὴ πορεία πὺν εἶδε ὡς σήμερα ὁ κόσμος.

Ἡ ἑλληνικὴ λαὸς κατέκτησε μιὰ λαμπρὴ νίκη. Τὸ αἷτημα Εἰρήνης — Γενικὸς ἀφοπλισμὸς — Αὐτοδιάθεσι στὴν Κύπρῳ θὰ ἰσχύσει στὰ πέρατα τοῦ κόσμου σὰν μιὰ κορυφαία συμμετοχὴ τῆς αἰωνίας Ἑλλάδος στὴν προσπάθεια ὑπὲρ τῆς Εἰρήνης καὶ τῆς Ἐλευθερίας. Τὸ αἷτημα ὅμως πρέπει πρῶτα νὰ εἰσκουσθεῖ ἀπὸ τὴν ὑπεύθυνον ἑλληνικὴν ἡγεσίαν»



Ἡ Μίχης Θεοδωράκης βαδίζει μαζί με ξένους ἀντιπροσώπους

Η "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ", ΣΤΗΝ "ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ,"



Αγοράζετε την «Δημοκρατική Αλλαγή»! Α' σκευματική Έφημεριδα στην υπηρεσία της αληθινής Δημοκρατίας και της Ειρήνης

φρες τους με τα σήματα του απορριπ-
σμού.

Οι οικοδόμοι, με τις ποδιές τους
και το ίδιο σήμα.

Οι Οργανώσεις που έχουν επικε-
φαλές την σημαία τους που ηγαι-
νουν στις παρελάσεις κλπ.

Τό... φέρετρο που κρατούν νέοι
του Πειραιά και που έχει μέσα ε-
να όμοιομα πηραλίου. Γράφει: «Κη-
δεύουμε τον πυρηνικό όλεθρο». ("Ο-
λο το νόημα της Πορείας σε μία
φράση). Και τόσα άλλα.

αθώς οι πρώτοι Μαραθωνοδρό-
μοι φθάνουν από Πεδίο του 'Α-
ρεως, μέσα σε μία αποδοτική ύπο-
δοξη και ακολουθεί πίσω ή λαοθά-
λασσα, σωστό άσπιδετο ποτάμι, μία
σκέψη έρχεται στο μυαλό: Νά ζούσε
λέει, ο Αλκιμάχης! Νάδελε αυτό
το μεγαλείο, αυτή την καταπληκτική
πορεία. Και την Αθήνα στους δρό-
μους, στις ταράτσες, κορεσμένη

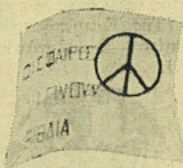
στά μπαλκόνια, να ραίνει με λουλού-
δια, να κλαίει και να γελά, να χει-
ροκροτεί και να ζητωκραυγάζει, να
αγκαλιάζει και να φιλάει τους όδοι-
πόρους. Νά τους υποδέχεται σαν ή-
ρωες. Νά ζούσε, αλήθεια!...

Για μία στιγμή ή σκέψη σκοτεινά
ζει το νοῦ. Για μία μόνο στιγμή θ-
μος. Το κεφάλι τινάζεται ψηλά. Μά
δεν βλέπεις λοιπόν; 'Ο Αλκιμάχης
ζεί! Νάτος! Προχωρεί μετροστά, ό-
δηγεί την φάλαγγα αυτός! Μά, θέ-
βαια! Ζεί! Μας ώδηγησε άπ' τον
Τύμβο στην Αθήνα. Και θά μάς ό-
δηγεί πάντα. Ένας ήρωας, ένας ά-
θάνατος, πήρε στα χέρια τον τό λυ-
βαρο της Ειρήνης και μπήκε μετρο-
στά. Ή ψυχή του γίνηκε εκατοντά-
δες χιλιάδες ψυχές. Με το πρώτο θή-
μα - ρεζορό παγκόσμιος: ή πορεία έ-
τόπη.

Ελλάδα, ευνυχισμένη χώρα, μπή-
γες πάλι μετροστά στον άγώνα της
Ειρήνης. Πρώτη σ' όλόκληρο τον

κόσμο! Και πρώτος άπ' τους πρώ-
τους ένας άθάνατος!

Δόξα και τιμή σ' Έσένα και σ'
Έξέινον...



ΕΥΓΕ!

"Ενα από τα καλύτερα πανό ή-
ταν των άσκουμένων δικηγόρων. Έ-
γραφε:

«Ενώπιον του Ειρηνοδίκειου της
Τριλίου

ΑΓΩΓΗ των ανθρώπων ΚΑΤΑ

1) Των βιομηχάνων και των έ-
μπόρων. 2) Των στρατιωτικών και
των πολιτικών. 3) Των θεωρητικών
άπολογητών του πολέμου.

Είναι γνωστή ή τεράστια αύξη-
σις της καταστροφικότητας που έχει
σημειωθεί στα μέσα πολέμου τα τε-
λευταία 20 χρόνια και είναι τρομε-
ρές οι άδυσώπητες εξισώσεις:

"Ενα τάνκς = ένα σχολείο.
Μία δάμπα ύδρογόνου = 10.000
νεκροί.

Έπειδ ή θέλουμε κάθε άνοι-
ξη να βλέπουμε τα λουλουδινα χρώ-
ματα και ν' άκούμε τα κελαιδιήματα
των πουλιών.

Έπειδ ή δεν θέλουμε να θρη-
νήσουμε τα νέα θλαστήρια μας, τους
γέρους γονείς μας, τ' άδέλφια, τις
άγαπημένες και τους άγαπημένους.

ΓΙ' ΑΥΤΟ

και όσα στην πορεία και στους ά-
γώνες μας προσθέσουμε

ΖΗΤΑΜΕ

Νά εγκαταλείψουν οι έναγόμενοι
τά σχέδια, τις ίντριγκες και τις μη-
χανογραφίες.

Νά μετατρέψουν τα πολεμικά έρ-
γοστάσια σε σχολεία.

Νά πετάξουν τα όπλα και τις
στολές.

Νά αλλάξουν μέτωπο.

Νά γίνουν παράγοντες της Ει-
ρήνης.



Ἡ ἀνθρωποθάλασσα ξεχύνεται στὴ λεωφόρο Ἀλεξάνδρας: Ὁδηγός, ὁ «ὀλυμπιονίκης τῆς Εἰρήνης» Γρηγόρης Λαμπράκης!

Ἡ τέχνη βαδίζει πλάϊ στον Λαό...

ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ και ποιητές, ἠθοποιοὶ καὶ ζωγράφοι καὶ μουσικοὶ ἔλαβαν μέρος στὴν Μαραθώνεια Πορεία. Οἱ ἄνθρωποι τῆς τέχνης καὶ τῶν γραμμάτων περπάτησαν πλάϊ στὸ λαὸ γιὰ τὴν Εἰρήνη. Ἐδωσαν κι' αὐτοὶ, οἱ ἐργάτες ποὺ πνεύματος, τὴν μάχη ἐναντίον τὸν πόλεμο. Καὶ τὴν κέρδισαν!

Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ποὺ πῆραν μέρος στὴν πορεία ἦταν οἱ ποιητὲς καὶ λογοτέχνες, Κώστας Κοτῶας, Μελῆς Νικολαΐδης, Ἐλλην Ἀλεξίου, Ἐλλην Παπαδημητρίου, Λυλίκια Νάκου, Ἀνδρ. Νενεδάκης, Ἐλλην Λαμπροῖδη, Βασ. Βασιλικός, Ἐλένη Βοϊσκου, Νότης Περγιάλης, Στ. Γεράνης, Βαγ. Γκούφας, Βασ. Ἀνδρεόπουλος, οἱ ἠθοποιοὶ Βασ. Μεσολογγίτης, Ἀσπ. Παπαθανασίου, Λυλ. Καλλέργης, Κ. Μπάας, Μάνος Κατράκης, Ἀλέκος Ἀλεξανδράκης, Ἀλίκη Γεωργίου, Ντ. Γιαννακοπούλου, Δάφνη Σκούρα, Κ. Μπαλῆς, Ὁ. Μοριδής, Σούλη Σαματά, Δ. Νικολαΐδης, οἱ τραγουδιστὲς Γρ. Μπιθιώτης, Σούλα Μιχαήλ, Μαρία Ἐλευθερίου, οἱ ζωγράφοι Βασίλ. Κατράκης, Α. Τάσος, Δ. Κασσιωγιάννης, Α. Μαργάρου, Μ. Μπουστατζόγλου, Στ. Δαλάκος, Δ. Γιόλδσας, Φώτης Σαροῦ, Ἀνδία Ἀρόσου, οἱ μουσικοὶ συνθέτες Μίκης Θεοδωράκης, Ἀλέκος Ξένος, Χρ. Λεοντίδης, Μάνος Λοῦζου Στ. Ζαχαράκης, Διον. Σαβδόπουλος καὶ ἄλλοι, ὅσοι ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ διακρίνουμε ἀνάμεσα στὴν λαοθάλασσα.

Μετά τὸ τέλος τῆς πορείας, σὲ δηλώσεις τοὺς πρὸς τὸν Τύπον, εἶπαν:

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ: «17 Μαΐου 1964 — μέρα ἐξοῦς ποὺ ἐγγράφε-



ται στὸ ἐξορτολόγιο τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, σὺν μιᾷ ἀπ' τῆς μεγάλης γιορτῆς τῶν δυνάμεων τῆς δημοκρατίας

μιᾷ ζωντανῇ παρουσίᾳ στὸν παγκόσμιο στίβο τῶν δημιουργικῶν ἀξιών. Γι' αὐτὸ οἱ ἥρωες καὶ οἱ μάρτυρες τῶν λαϊκῶν ἀγώνων, ἀπ' τὰ πρὶν παλιὰ ὥς τὰ πρὸς φάσμα χρόνια, δὲν ἀκολούθησαν πένθημα ἀπ' τὸ παρελθὸν τῆς Β' Μαραθώνια Πορείας ἀνὰ ἀναστημένοι, ἀλλὰ προπορεύτηκαν αἰώνια ὑπαρκτοὶ καὶ παρόντες, μὲ τὸ βαθὺ χαμόγελο τῆς δικαιωμένης θυσίας τοὺς, στὸ δρόμο πρὸς τὸ μέλλον, πρὸς τὴν εἰρήνη, τὴν ἐλευθερία, τὴν δικαιοσύνη, τὴν προκοπή, τὴν εὐτυχία, εὐαίω ἀπ' τὴν πελώρια σημαίᾳ τῆς ἀθανασίας.

ΑΣΠΑΣΙΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ: «Τὶ νὰ πῶ καλεῖς μετὰ αὐτοῦ! Τὶ νὰ πῶ γι' αὐτὸ τὸν ἄνθρωπο, νὴ χεῖμαρ ποὺ πλημμύρισε τὴν Ἀ-



θήνα γιὰ νὰ διαδελώσει τὴν πίστη του στὰ ἰδανικά του, γι' αὐτὴ τὴ λαϊκὴ ἔξαρση! Καλύτερα εἶναι νὰ σκεφτεῖ ὁ καθένας μοναχὸς του καὶ νὰ κάνει αὐτὸ ποὺ πρέπει».

ΛΥΚΟΤΡΓΟΣ ΚΑΛΛΕΡΓΗΣ: «Ἡ πορεία ἀπὸ τὸ Μαραθὼν ὡς τὴν Ἀθήνα, ποὺ εἶναι μιὰ συμβολικὴ πράξη στὴν παγκόσμια ἐπέθεσις τῆς εἰρήνης ἐπὶ ἡρῶε γιὰ μὲν ἓνα βᾶπτισμα ψυχικό. Κατάλαβα ἀόμοι μιά φορά ὅτι τὸ καλὸ μὲ τὴν ἀπόλυτὴ ἔννοιάν του δὲν εἶναι, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι, μιὰ κατάσταση παθητικῆ. Τὸ καλὸ πρέπει νὰ ἀγωνίζεται πάντα γιὰ νὰ ἐπιβληθεῖ πάνω στὸ κακό. Ἡ εἰρήνη πρέπει νὰ ἀγωνιστεῖ σκληρὰ γιὰ νὰ καταβάλλει τὸν πόλεμο. Ἡ πορεία τοῦ Μαραθῶνι ἐξε-



Ὁ μεγάλος δάσκαλος Κώστας Βάρναλης στὴν «Πορεία Εἰρήνης».

παγκόσμια σημασία καὶ τιμὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ λαὸ τῆς».

ΝΤΟΡΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ: «Ἐγχομαι αὐτὴ ἡ πρώτη — πρωτοφανὴς σὲ συμμετοχὴ λαοῦ, ὁπλισμένης ἡλικίας, τάξεως καὶ πολιτικῶν πεποιθήσεων — Πορεία Εἰ-



ρήνης νὰ εἶναι ἡ ἀρχὴ μιᾶς παγκόσμιας κινητοποίησης, ποὺ τελικὰ θὰ ἀδελφώσει ὅλους τοὺς λαούς».

ΑΛΕΚΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗΣ: «Ἐμᾶς τε μεγάλος λαός. Πάνω ἀπὸ 20 χρόνια τώρα μᾶς καταπίεζαν, μᾶς τρυφεύαν, μᾶς φυλάκιζαν. Δὲ πιστεῖτε λαὸς ἄλλος νὰ πέρασε ὁ αὐτὸ τὸ δίχτυμα, ὅτι ὁ λαὸς μας. Τὸ ἓνα χιτίσμα ἐπάνω στὸ ἄλλο. Νὰ μὴν μπορεῖ νὰ πάρει οὐτε ἀνάσα. Στὴν κηδεῖα τοῦ Λαμπράκη ἐννοῶσα τὸ μεγαλεῖο αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Καὶ τώρα στὴν πορεία τοῦ Μαραθῶνι».

ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ: «Ἐνῶς ἥλιος ἀνήσυχος, κόκκινος, μέσα ἀπὸ σύννεφα, ποὺ κρατοῦσαν ἀόμοια διὰ τὴν σκοτεινιά τῆς αραμνικῆς νύχτας. Κι' ὕστερα μέσα στὸ λιτὸ τοπίο τῆς Ἀττικῆς: αὐτὸ τὸ ἀτέλειωτο ἐξιδίωγμα τῆς ἀνθρώπινης πίστεως σ' ἓνα καλύτερο αἶμα. Νὰ μὴ ξεχνᾶμε ποτὲ ἐκεῖνο ποὺ ἔγραφε



ἡ πατερίτσα τοῦ ἀνέηρου: «Ὅχι ἄλλος πόλεμος. Καὶ τὴν ἔξαρση ποὺ μᾶς εἶχε συνετάρει ὅλους».